

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra rekreologie a cestovního ruchu

PARTNERSKÁ MĚSTA HRADCE KRÁLOVÉ

Bakalářská práce

Autor: Tereza Vedlichová

Studijní obor: Management cestovního ruchu

Vedoucí práce: Mgr. Alexandr Gregar, PhD.

Hradec Králové

duben 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci zpracovala samostatně a s použitím literatury uvedené v seznamu zdrojů.

V Hradci Králové dne 1. 4. 2016

.....

Tereza Vedlichová

Poděkování

Velmi děkuji vedoucímu bakalářské práce, panu doktorovi Gregarovi, za jeho vstřícnost a přínosné rady při zpracování této závěrečné práce.

Anotace

Tématem této bakalářské práce je partnerství měst na národní a mezinárodní úrovni. Hlavní náplň textu tvoří popis různých možností spolupráce mezi městy, a to v podobě sdružování v asociacích, vytváření dobrovolných svazků a dalších. Pozornost je věnována také partnerským (sesterským) městům, jakožto specifické formě mezinárodní spolupráce měst a obcí. Cílem této práce je nastínit vliv uvedených forem spolupráce na rozvoj místního cestovního ruchu.

Praktická část práce je věnována představení konkrétních forem spolupráce a jejich vlivu na cestovní ruch na příkladu krajského města Hradec Králové. Zároveň v této části dochází k vyhodnocení dotazníkového šetření, jehož cílem je ověřit povědomí o jednotlivých formách spolupráce mezi obyvateli města Hradec Králové.

Klíčová slova

cestovní ruch, dobrovolné svazky obcí, meziobecní spolupráce, místní správa, partnerská města, partnerství

Annotation

Title: Twin Cities of Hradec Králové

The presented bachelor thesis is focused on forms of city partnership that can be conducted both, nationally or internationally. The text contains a description of the various cooperation possibilities between the cities which can take several legislature forms (voluntary communal associations, municipal cooperation). The thesis is also focused on the phenomenon of the twin (sister) cities as a specific form of international city-to-city cooperation. The aim of this paper is to outline the impact of presented forms of cooperation on the local tourism development.

The practical part of text presents specific forms of cooperation and their impact on tourism on the example of regional capital Hradec Kralove. This part also contains the survey evaluation with the purpose to determine the awareness of different forms of cooperation among the city residents.

Keywords

Tourism, Voluntary Communal Associations, Municipal Cooperation, Local Government, Twin Cities, Partnership

OBSAH

ÚVOD	1
1 CÍL A METODIKA PRÁCE	3
2 DEFINICE CESTOVNÍHO RUCHU	5
2.1 HISTORIE A SOUČASNOST CESTOVNÍHO RUCHU	8
2.2 KLASIFIKACE CESTOVNÍHO RUCHU	13
2.3 DESTINACE CESTOVNÍHO RUCHU	15
2.4 PŘÍNOSY CESTOVNÍHO RUCHU.....	18
2.4.1 <i>Cestovní ruch a městské oblasti</i>	18
3 PARTNERSTVÍ VE VEŘEJNÉM SEKTORU	21
3.1 PARTNERSTVÍ V CESTOVNÍM RUCHU	22
3.2 FORMY SPOLUPRÁCE.....	24
3.2.1 <i>Partnerská (sesterská) města</i>	25
4 PARTNERSTVÍ NA PŘÍKLADU HRADCE KRÁLOVÉ	29
4.1 PARTNERSTVÍ NA MÍSTNÍ A NÁRODNÍ ÚROVNI	33
4.1.1 <i>Destinační management Hradecko</i>	34
4.1.2 <i>Královská věnná města</i>	38
4.1.3 <i>Česká inspirace</i>	40
4.1.4 <i>Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska</i>	42
4.1.5 <i>Asociace měst pro cyklisty</i>	43
4.1.6 <i>Labská stezka</i>	44
4.1.7 <i>Hradubická-Labská cyklostezka</i>	44
4.2 PARTNERSTVÍ NA MEZINÁRODNÍ ÚROVNI.....	45
4.2.1 <i>Partnerská města Hradce Králové</i>	45
4.2.2 <i>Přehled zahraničních vztahů</i>	49
4.2.3 <i>Další formy nadnárodní spolupráce</i>	53
5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	55
5.1 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	55
ZÁVĚR	61
ZDROJE	64
SEZNAM PŘÍLOH	67

ÚVOD

Tématem této bakalářské práce je partnerství měst na národní a mezinárodní úrovni. Autorka si téma zvolila jednak proto, že se problematikou partnerství měst zabývala již během svých předchozích studií, ale také proto, že se jedná o aktuální téma s reálným dopadem na život ve městech. Regiony a místní úroveň v posledních desetiletích získávají na významu zejména s ohledem na politiku prosazovanou Evropskou unií. V kontrastu oproti takzvanému centralizovanému vedení minulých desetiletí nyní dochází k upřednostňování tzv. decentralizace. Rozhodování na místní úrovni se tak stává jedním z podstatných rysů fungování Evropské unie a města získávají řadu pravomocí. Stále častěji je i v České republice diskutován místní rozměr rozvoje, jehož konkrétní podoba závisí na mnoha faktorech, od aktuální hospodářské situace, přes rozvoj technologií, až po kvalitu lidských zdrojů. Na místní úrovni je podstatný také přístup volených městských zastupitelů, kvalita veřejného prostoru a schopnost obyvatel i podnikatelů cítit a vytvářet lokální identitu.

Z výše uvedeného vyplývá, že významnou roli pro hospodářsky, sociálně a environmentálně udržitelný rozvoj přebírají nejen vlády jednotlivých států, ale také radnice měst a obcí. Partnerství je způsobem, jak mohou města vytvářet podmínky pro spolupráci v podobě nejrůznějších aktivit, předávání zkušeností a vytváření osobních vztahů. Jedním z přínosů partnerství, důležitým pro tuto práci, může být i rozvoj cestovního ruchu. Partnerství v jeho mezinárodní podobě je zároveň užitečným nástrojem, který dopomáhá k porozumění mezi příbuznými i odlišnými národy a kulturami. Od představení konceptu partnerství po druhé světové válce došlo k jeho rozšíření do zbytku Evropy a nyní jsou zapojeny již tisíce měst a obcí po celém světě.

Partnerská spolupráce tak tvoří stále významnější agendu městských úřadů s dopadem na jejich fungování a tedy i na život ve městech. Přínosem této bakalářské práce je zpracování souhrnného teoretického popisu fenoménu partnerství měst na národní a mezinárodní úrovni, definování vlivu této spolupráce na cestovní ruch a ověření těchto náležitostí na příkladu krajského města Hradec Králové.

Teoretické informace a další údaje pro tuto práci byly čerpány z existujících odborných zdrojů a ze strategických dokumentů města Hradec Králové.

Přesto, že téma partnerství měst a jeho dopadů do oblasti cestovního ruchu není v tuzemské literatuře příliš rozpracováno, existuje řada odborných zdrojů na téma partnerství města a obcí v obecné rovině. Pro tuto práci bylo čerpáno zejména z knih *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace* (Blažek a Uhlíř, 2011), *Současné trendy v partnerství měst a obcí* (Hůková, Mertens a Veselá, 2012) nebo *Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů* (Khendriche-Trhlínová, 2014). Autoři těchto knih popisují nejrůznější formy partnerství, jejich výhody a moderní přístupy k vedení obcí.

Samotná problematika cestovního ruchu byla v této práci rozpracována zejména na základě knih *Cestovní ruch* (Francová, 2003), *Partnerství pro cestovní ruch* (Nechvílová, Holý a Krátký, 2006), *Marketingový management destinací* (Palatková, 2011) a *Destinační management* (Vejčnerová, 2009). Autoři těchto knih popisují různé aspekty cestovního ruchu, přičemž nejdůležitější pro účely této práce je teoretický popis cestovního ruchu, jeho náležitosti a možné přínosy pro společnost i konkrétní území.

Uvedený soubor zdrojů, včetně některých dalších knih uvedených v seznamu použité literatury, sloužil zejména ke zjišťování a komparaci teoretických poznatků pro rešeršní část této bakalářské práce. Samotná případová studie města Hradec Králové vycházela z informací a údajů čerpaných z oficiálních a orgány města schválených dokumentů města. Konkrétně se jednalo o *Strategii integrované územní investice Hradecko-pardubické aglomerace* (CIRI, 2015), *Koncepční studii cestovního ruchu pro město Hradec Králové na období 2013 – 2020* (MMHK, 2014), *Strategický plán rozvoje města do roku 2030* (MMHK, 2013), *Zprávu o plnění Koncepce rozvoje cestovního ruchu města Hradec Králové* (MMHK, 2016a) a *Zprávu o plnění Koncepce rozvoje zahraničních vztahů města Hradec Králové* (MMHK, 2016b). Dalším významným zdrojem této práce se staly rozhovory s odpovědnými zaměstnanci Magistrátu města Hradec Králové.

1 CÍL A METODIKA PRÁCE

Jak již bylo naznačeno v úvodní kapitole, cílem bakalářské práce „Partnerská města Hradce Králové“ je popsat různé možnosti spolupráce mezi městy (sdružování v asociacích, vytváření dobrovolných svazků obcí, vytváření partnerských svazků) a nastínit jejich vliv na rozvoj cestovního ruchu. Zároveň v práci dochází k definování možných přínosů spolupráce na příkladu krajského města Hradec Králové.

Metodou teoretické části práce je rešerše odborné literatury a její evaluace vzhledem ke zkoumanému tématu a cíli práce. Praktická část je zpracována za pomoci kvalitativní výzkumné metody, zaměřené zejména na analýzy dokumentů, zpracování a vyhodnocení případové studie. Výhodou kvalitativních metod je zejména podrobný popis tématu a možnost stanovení obecnějších závěrů, které mohou být v případě potřeby dále rozpracovány a ověřovány. K tomu došlo prostřednictvím dotazníkového šetření, jehož účelem bylo testovat (na základě teoretické části definované) hypotézy H1 a H2. Prostřednictvím jejich ověření dojde ke zjištění povědomí hradeckých obyvatel o spolupráci města s dalšími subjekty a jejich názoru na přínosy této spolupráce.

H1: Povědomí obyvatel Hradce Králové o spolupráci města Hradec Králové s ostatními městy a subjekty je na nízké úrovni.

H2: Podpora cestovního ruchu nepatří k očekávaným přínosům spolupráce města Hradec Králové s ostatními městy a subjekty.

Samotný text práce je členěn do čtyř hlavních kapitol. První z nich je věnována terminologii cestovního ruchu. Účelem této kapitoly je z teoretického hlediska popsat problematiku cestovního ruchu a jeho významu pro společnost.

Druhá kapitola se zabývá představením partnerství a definicí souvisejících pojmů. Zároveň zde dochází k představení různých forem spolupráce, které mohou být

realizovány z úrovně městské samosprávy. Pozornost je zaměřená na partnerství vytvářená v mezinárodním kontextu i na partnerství národní a regionální úrovně. Zvláštní pozornost je věnována přestavení konceptu partnerských měst.

Praktická část je věnována představení konkrétních forem spolupráce na příkladu města Hradec Králové. V úvodu kapitoly dochází ke krátkému popisu města Hradec Králové z hlediska turistického ruchu, načež následuje popis a analýza existujících vztahů tohoto krajského města. Následující kapitola je věnována dotazníkovému šetření, které má za cíl vyhodnocení uvedených hypotéz.

Závěr práce shrnuje dosažené poznatky a zároveň obsahuje vyhodnocení dotazníkového šetření, respektive vyhodnocení hypotéz.

2 DEFINICE CESTOVNÍHO RUCHU

Pojem cestovní ruch je v některých případech nesprávně používán jako synonymum pro slovo cestování. Tyto pojmy jsou ale odlišné. Pod pojmem cestování se skrývají nejrůznější cesty spojené s přechodným pobytem na jiném místě, avšak o cestovním ruchu mluvíme jen tehdy, když se cestování stává jevem masovým a je spojeno s poskytováním specifických služeb v podobě ubytování, stravování a dopravy, přičemž tyto služby zabezpečují specializované organizace. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že cestování je obecným jevem přítomným v lidské společnosti od nepaměti. Oproti tomu cestovní ruch je záležitostí relativně mladou, snahy o jeho přesné vymezení je možné pozorovat od počátku 20. století. Rozvoj cestovního ruchu souvisí se zvyšující se dostupností cestování a s etablováním vzdělávání v cestovním ruchu.

V této souvislosti je třeba zmínit významnou publikaci *Grundriss der Allgemeine Fremdenverkehrslehre* z roku 1941, ve které se objevuje jedna z prvních definicí cestovního ruchu. Autoři publikace tento pojem charakterizovali jako soubor vztahů a jevů, které vyplývají z pobytu na cizím místě, přičemž cílem pobytu není trvalé usídlení nebo výkon výdělečné činnosti. Tato definice byla východiskem pro definici cestovního ruchu, která byla přijatá na mezinárodní konferenci v St. Gallen v roce 1971. Tato obecně přijímaná definice cestovního ruchu charakterizuje jako „*soubor vztahů a jevů, které vyplývají z cestování a pobytu osob, pro které místo pobytu není ani hlavním místem bydliště ani místem výdělečné činnosti*“ (Kotíková, 2010). Uvedená definice se stala oficiální definicí přijatou Mezinárodním sdružením expertů v cestovním ruchu AIEST (Association Internationale d'Experts Scientifique du Tourisme).

Existují také další obdobné definice, například dle Světové organizace cestovního ruchu (WTO) představuje cestovní ruch „*činnost lidí, spočívající v cestování a pobytu v místě mimo jejich obvyklého pobytu po dobu kratší jednoho roku za účelem využití volného času, obchodu a jinými účely*“. Tato definice se liší od předchozích zejména tím, že nechápe cestovní ruch pouze jako volnočasovou aktivitu, ale vymezuje cestovní ruch

jako činnost lidí spojenou s cestováním a výslovně uvádí jako možný účel cestování vedle volného času i obchod a jiné účely (Palatková, 2014).

Pro vymezení cestovního ruchu lze použít i další pojmy, jako zotavení, rekreace, turistika. Následující schéma zobrazuje možné důvody pro cestování, přičemž z představených definic vyplývá, že cestování je možné ztotožnit s cestovním ruchem pouze tehdy, pokud se jedná o cesty delší, nespojené s běžným výkonem povolání či studia.

Obrázek 1: Důvody cestování



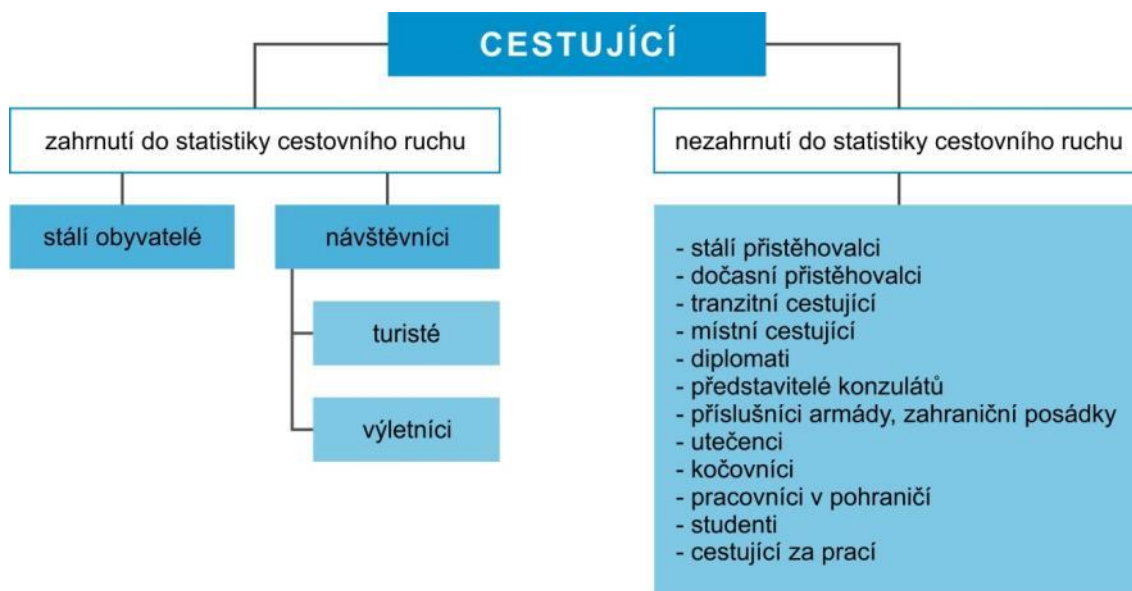
Zdroj: Doswell, 2009 (vlastní zpracování)

Cestování je tedy širším pojmem než cestovní ruch a zahrnuje i jiné cestovní důvody, například služební, obchodní nebo studijní. Oproti tomu rekreace je součástí cestovního ruchu a zahrnuje fyzický i duševní odpočinek, ale zároveň cestovní ruch přesahuje, neboť zahrnuje i odpočinkové aktivity v místě bydliště, tedy bez nutnosti cestování (Francová, 2003).

K výše uvedené terminologii se vztahuje také rozlišení různých typů účastníků cestovního ruchu z pohledu domácího i mezinárodního cestovního ruchu. Následující

schéma zobrazuje typologii cestujících s ohledem na zařazení do statistik cestovního ruchu.

Obrázek 2: Typologie cestujících s ohledem na zařazení do statistiky cestovního ruchu



Zdroj: Indrová, 2009 (vlastní zpracování)

Na základě zobrazeného schématu je možné přistoupit k představení terminologie spojené s cestovním ruchem, respektive definici pojmů stálý obyvatel, návštěvník, turista a výletník.

V mezinárodním cestovním ruchu je označován jako **stálý obyvatel (rezident)** takový člověk, který ve vztahu k určité zemi v ní žije alespoň jeden rok před příjezdem do jiné země na dobu kratší jednoho roku. V národním cestovním ruchu je to osoba, která ve vztahu k danému místu žije alespoň šest po sobě jdoucích měsíců (Hesková, 2011).

Návštěvník je v mezinárodním cestovním ruchu osobou, která cestuje do jiné země, než v níž má své trvalé bydliště. Podmínkou je, že doba cesty nepřekročí jeden rok (v takovém případě se z návštěvníka stává rezident). Hlavním účelem cesty je pak nevýdělečná činnost v navštívené zemi. V domácím kontextu je návštěvníkem osoba, která má trvalé bydliště v dané zemi, cestující na jiné místo mimo své bydliště. Doba

takové cesty je omezena hranicí šesti měsíců a hlavním účelem cesty je jiný důvod, než vykonání výdělečné činnosti v navštíveném místě (Indrová, 2009).

Turista je obecnější označení pro osobu cestující do jiné země (v mezinárodním cestovním ruchu) či do místa odlišného od bydliště (v domácím cestovním ruchu), která v dané lokalitě stráví alespoň jedno přenocování. V závislosti na délce pobytu je pak možné rozlišit turistu na dovolené, který setrvává v destinaci více než určitý počet nocí, a turistu krátkodobě pobývajícího, který setrvává v destinaci alespoň 24 hodin.

Výletník se od turisty odlišuje tím, že cestuje do jiné země (v mezinárodním cestovním ruchu) či do místa odlišného od bydliště (v domácím cestovním ruchu) na dobu kratší než 24 hodin, aniž by v destinaci přenocoval. Jak turista, tak výletník cestují za účelem jiným, než vykonávání výdělečné činnosti (Hesková, 2011).

Mimo představených osob se na cestovním ruchu podílejí i další skupiny, u kterých můžeme hovořit o cestování, pohybu či přesunu. Tyto osoby se podílí na spotřebě a rozvoji cestovního ruchu. Jde například o přistěhovalce, studenty, obchodní cestující a podobně.

S ohledem na terminologii cestovního ruchu je vhodné představit také dvě základní složky, jimiž jsou objekt a subjekt. Objekt cestovního ruchu znázorňuje neosobní předpoklady realizace cestovního ruchu, tedy rekreační prostor a materiálně-technickou základnu. Naopak subjekt cestovního ruchu označuje složky při poskytování i čerpání služeb v rámci cestovního ruchu, tedy účastníky cestovního ruchu, pracovníky v oblasti cestovního ruchu a orgány a organizace cestovního ruchu (Francová, 2003).

2.1 Historie a současnost cestovního ruchu

Po představení základních definic a pojmů je pro uvedené do tématu vhodné představit také historický vývoj a současnou podobu cestovního ruchu. Hromadný (masový) cestovní ruch, který je možné pozorovat v dnešním světě, prošel dlouhým vývojem. Cílem této kapitoly je stručně přiblížit vývoj cestovního ruchu jakožto součásti společnosti a společenského života.

Za nejstarší cestovatele jsou považováni Řekové, Egypťané a Římané. Ti při svých výpravách využívali organizátorů cest, stejně jako místních obyvatel ve funkci průvodců, tlumočnicků a znalců místních poměrů. Účelem těchto cest bylo nejčastěji rozšiřování vlivu a příprava na získávání nových území. Cestování a poznávání vzdálenějšího okolí doprovázelo vývoj starověkých civilizací a svým způsobem bylo podmínkou jejich úspěšného rozvoje. Jako typický příklad mohou posloužit Féničané, jejichž civilizace byla zaměřena zejména na obchod, jehož je cestování nezbytnou součástí. Nacházení nových trhů pro výměnu, nákup a prodej zboží a surovin je možné zařadit mezi první formy cestování (Horner, 2003).

Rekreace, jakožto jeden z cílů cestování, je známa od dob Římské říše. Ta měla svá turistická centra a destinace, kam cestovaly většinou movitější osoby, které si chtěly odpočinout od přeplněných antických měst. V době Římanů také vznikaly první významné mapy, které zachycovaly tehdejší poznání světa včetně popisů jednotlivých zemí.

Až ve středověku se cestování začalo stávat běžnější součástí (bohatší části) společnosti a zvyšovalo prestiž nejvyšších vrstev evropské šlechty, později i bohatých měšťanů a kupců. Cestování se stalo rovněž cílenou přípravou na budoucí povolání nebo služby. Cesty šlechticů zpravidla trvaly delší dobu. Zabezpečoval je štáb lidí s bohatými poznatky, vědomostmi a zkušenostmi a využíval při tom služeb chudých učenců, kteří dobře znali navštívenou zemi, místní poměry a dobře ovládali cizí jazyky (Palatková, 2014).

V období středověku již vznikaly známé cestopisy především nejvýznamnějších námořních objevů. Ve 13. století je tedy datován počátek objevitelských cest do zámoří (Čína, Indie, Indonésie). Nejznámější byla cesta benátského kupce Marca Pola (1254 - 1324), který zachytil své poznatky v knize „Milion“. Mezi další významné objevitele v období středověku, kteří podnikali významné zámořské objevy, patří Portugalci a Španělé. Portugalci se zapsali do historie například roku 1487 obeplutím Mysu dobré naděje, zatímco jeden z nejznámějších Španělů Kryštof Kolumbus objevil roku 1492 Ameriku.

První tištěné průvodce začaly vycházet s vynálezem knihtisku od 16. století. Významným cestopisem pro český národ se stal roku 1608 cestopis popisující cestu do Palestiny a Egypta od českého šlechtice a spisovatele Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdrůžic (Seifrtová, 2013).

Kvalitativní změna v cestování nastala v 19. století. Do té doby cestování sloužilo převážně obchodním nebo vojenským zájmům. Rozvoj cestovního ruchu byl spjat s rozvojem společnosti, průmyslem a především s rozvojem dopravy. Nejprve šlo o využití páry na počátku 19. století. Objev parního stroje se prosadil do námořní a říční dopravy, velmi významné bylo zavedení lodního šroubu, celokovové konstrukce lodi a radiového spojení. Mezníkem rozvoje dopravy byl benzínový motor koncem 19. století. Rozvoj silniční sítě a později rozvoj železniční dopravy přinesl levné cestování pro širokou klientelu. Při dopravních cestách došlo k mohutnému rozvoji ubytovacích a stravovacích zařízení. Původní hostince se měnily na přelomu 18. - 19. století ve Francii, Velké Británii, Švýcarsku a Německu na první hotely.

Začátek novodobého cestovního ruchu se obvykle datuje od poloviny 19. století, kdy Thomas Cook (1808 - 1892) založil první moderní cestovní kancelář na světě. Svou činností poukázal na velké možnosti poskytování a obstarávání služeb cestovního ruchu, včetně služeb průvodců. Organizoval různé zájezdy k příležitostem návštěvy první mezinárodní průmyslové výstavy v Londýně roku 1851, kam vypravil 165 tisíc osob. Dále zorganizoval v roce 1855 první zahraniční zájezd na Světovou výstavu v Paříži apod. Kromě proslulých zájezdů Thomas Cook zakládal filiálky, čímž rozšířil svou činnost i na ostatní kontinenty. Zorganizoval například cestu kolem světa za 222 dní, cesty indických muslimů do Mekky k hrobu Mohameda, cesty indických Maháradžů do Evropy a mnohé další (Hladká, 1997).

Novodobý cestovní ruch se začal formovat na přelomu 20. století v souvislosti s novými a dostupnějšími formami dopravy. Od té doby cestovní ruch postupně zasahuje do všech sociálních sfér a nabývá stále výraznějších znaků masovosti a dynamiky. Turistika, s dobře vybavenou a pro cestovní ruch charakteristickou materiálně technickou základnou, se stává trvalou objektivní součástí národního hospodářství a působí na rozvoj země. Etapy ve vývoji cestovního ruchu shrnuje následující tabulka.

Tabulka 1: Etapy vývoje cestovního ruchu

OBDOBÍ	PŘEVLÁDAJÍCÍ DOPRAVA	HLAVNÍ MOTIVACE	ÚČASTNÍCI
Do roku 1850	koňská, lodní, pěší	poutní cesty a výpravy, obchod, objevitelské cesty, vzdělání	elita, šlechta, vzdělanci, obchodníci
1850 – 1914	železniční, paroplavba	zotavení, rekreace	nová střední vrstva
1914 – 1945	železniční, silniční, letecká	léčení, rekreace, komerční účely	pracující s vyšší životní úrovní
po roce 1945	silniční, letecká, charterová	regenerace, rekreace, komerční účely	všechny vrstvy (vyspělé země), pracující s vyšší životní provní

Zdroj: Hladká, 1997

V první etapě (do roku 1850) se cestovní ruch formuje především jako součást životního stylu elit ve společnosti a není dostupný širšímu okruhu obyvatel. Právě rozšiřování mezi střední vrstvu obyvatel je milníkem druhé etapy vývoje cestovního ruchu (1850 – 1914). Vyšší a střední vrstvy ekonomicky vyspělých zemí často tráví čas v lázeňských střediscích s delší dobou pobytu. Z hlediska institucionálního se v této etapě uplatňuje spíše liberální přístup. Stát nezasahuje do rozvoje turistiky, neexistují hranice mezi domácím a zahraničním cestovním ruchem. V souvislosti s postupným rozšiřováním cestovního ruchu dochází k prudkému rozvoji materiálně-technické základny a to především v lázeňských a dalších rekreačních střediscích. Postupně se také formují nové specializované pracovní síly využitelné v oblasti cestovního ruchu (pracovníci cestovních kanceláří, hoteliéři apod.). Tento kvalitativní rozvoj znamenal další etapu v rozvoji cestovního ruchu. V meziválečném období začíná zahraniční cestovní ruch vystupovat relativně samostatně s cílem získat devizové prostředky. V období meziválečném se vytvářejí nové předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu, zejména s rozvojem dopravy a dopravních prostředků. Ačkoliv se rozvoj materiálně-technické základny zpomaluje, objevují se nové tendence v zabezpečování služeb motoristům. Mimo vyšší a střední vrstvy se cestovního ruchu účastní stále více osob

i z pracující skupiny obyvatel. Otevírají se nová, netradiční místa se speciálními zařízeními a cestování se rozvíjí nejen v letní, ale i v zimní sezóně. Vznikají také mezinárodní orgány a organizace cestovního ruchu a zakládají se specializované školy pro přípravu pracovníků cestovního ruchu. Začíná se formovat i výzkum a vývoj v oblasti cestovního ruchu (Hladká, 1997).

V období po 2. světové válce je rozvoj v jednotlivých zemích podmíněn rozdělením světové soustavy na kapitalistickou a socialistickou. Cestovní ruch prudce narůstá ve všech druzích a formách. Cestování se stává předmětem běžné spotřeby. Velmi intenzivně se rozvíjí krátkodobý cestovní ruch a to zásluhou růstu fondu volného času a automobilismu. Značná pozornost se upřela na cestovní ruch v zimní sezóně a připojila se i účast rozvojových zemí. V hospodářsky vyspělých zemích se cestovní ruch stává masovou záležitostí pro členy všech tříd a společenských skupin. Po zkušenostech z obou válek se však státy odklání od liberálního přístupu a začínají ve větší míře zasahovat jak do domácího, tak do zahraničního cestovního ruchu. Stát přebírá také roli investora výstavby důležitých sítí (voda, plyn, kanalizace, elektřina, telefon, silnice), aby pobídl hotelové společnosti a podniky k výstavbě a rozvoji daného území, které mu v budoucnu přinese daňové výnosy a nová pracovní místa pro místní obyvatelstvo (Horner, 2003).

Současný cestovní ruch je charakterizován výraznými změnami v budování materiálně-technické základny. Ta je určena především pro leteckou a silniční dopravu a tyto změny umožňují vedle tradičních středisek zpřístupňovat nové geograficky vzdálené a turisticky zajímavé destinace. Dále se budují sportovně-technická zařízení a vznikají komplexní střediska cestovního ruchu. Vznikají samostatná ministerstva a vládní orgány pro cestovní ruch. Zvyšují se dále nároky na specializované pracovníky pro oblast cestování a jsou také zakládány další odborné školy a výzkumné ústavy poskytující odborné vzdělání se specifickým profilem absolventů (Horner, 2003).

Na další rozvoj cestovního ruchu působí řada faktorů. Mimo ekonomické situace se jedná zejména o ekologické, demografické, odborně-profesní, technické, administrativní a jiné faktory. Specifika cestovního ruchu oproti ostatním oblastem

lidské činnosti jsou uvedena pod následujícími odrážkami (na základě Foret a Foretová, 2001):

- rozvoj cestovního ruchu je výrazně podmíněn politicko-správními podmínkami,
- produkt cestovního ruchu nelze vyrábět na sklad,
- cestovní ruch je výrazně sezónní,
- trh je silně determinován přírodními faktory a dalšími nepředvídatelnými vlivy,
- v cestovním ruchu je vysoký podíl lidské práce,
- poptávka je výrazně ovlivňována důchody obyvatelstva, fondem volného času, cenovou hladinou služeb, motivací, módou a prestiží, celkovým způsobem života,
- nabídku ovlivňuje rozvoj a využívání internetu, informační a rezervační systémy.

2.2 Klasifikace cestovního ruchu

O funkční strukturu cestovního ruchu a pojmové vymezení jednotlivých dílčích součástí cestovního ruchu se snaží klasifikace cestovního ruchu. V praxi je možné se někdy setkat i s pojmem „typologie cestovního ruchu“, častěji se ale v teorii cestovního ruchu setkáváme s pojmem „typologie“ ve vztahu k účastníkům cestovního ruchu, viz typologie účastníků cestovního ruchu představená v úvodu této kapitoly.

Základní členění cestovního ruchu je uváděno v souladu se Světovou organizací cestovního ruchu. Toto členění respektuje geografické hledisko a rozlišuje domácí cestovní ruch a zahraniční (mezinárodní) cestovní ruch. Jestliže je geografický prostor omezen územím jednoho státu, jedná se o domácí cestovní ruch, který představuje pohyb a pobyt obyvatel daného státu v rámci jeho území. Jestliže se cílové místo cestovního ruchu nachází mimo území daného státu, jedná se o zahraniční cestovní ruch, tedy pohyb a pobyt obyvatel daného státu na území jiného státu. V rámci zahraničního cestovního ruchu je dále možné rozlišovat příjezdový cestovní ruch, který představuje příchod zahraničních účastníků cestovního ruchu a jejich pobyt na území daného státu, a výjezdový cestovní ruch, který představuje vycestování obyvatel dané země a jejich pobyt v zahraničí (Palatková, 2014).

Domácí cestovní ruch spolu s výjezdovým cestovním ruchem tvoří dohromady národní cestovní ruch. Domácí cestovní ruch spolu s příjezdovým cestovním ruchem tvoří vnitřní cestovní ruch. Příjezdový cestovní ruch a výjezdový cestovní ruch tvoří mezinárodní cestovní ruch (Palatková a Zichová, 2014).

Členění cestovního ruchu podle dalších kritérií není zcela jednoznačné, proto jsou uvedena jen ta, které se nejčastěji používají. Jedná se o cestovní ruch uskutečňovaný v rámci volného času a cestovní ruch zahrnující obchodní a služební cesty.

V české literatuře se většinou uvádějí základní druhy cestovního ruchu podle motivu účasti na cestovním ruchu (Hesková, 2011):

- rekreační cestovní ruch,
- kulturně-poznávací cestovní ruch,
- lázeňsko-léčebný cestovní ruch,
- sportovně-turistický cestovní ruch,
- náboženský cestovní ruch,
- obchodní cestovní ruch,
- další formy, například dobrodružný nebo incentivní cestovní ruch (turistika za odměnu, kdy firmy platí svým zaměstnancům, klientům nebo zákazníkům pobyt v atraktivní lokalitě, zpravidla se speciálním programem.)

Dále je možné rozlišit specifické druhy cestovního ruchu, například agroturistiku, ekoturistiku, cestovní ruch zaměřený na vzdělání a další. V teorii cestovního ruchu je málo zmiňované členění podle místa, rekreačního prostoru, ve kterém se cestovní ruch uskutečňuje, ale v praxi se s ním setkáváme poměrně často, proto jsou zde uvedeny. Jedná se o městský cestovní ruch, lázeňský cestovní ruch, venkovský cestovní ruch, horský cestovní ruch, cestovní ruch u vodních ploch a přímořský cestovní ruch (Kotíková, 2010).

Další klasifikace může rozlišovat cestovní ruch podle způsobu zajištění služeb. Jedná se tedy o cestovní ruch organizovaný (služby zajišťuje cestovní kancelář, cestovní

agentura nebo jiný zprostředkovatelský subjekt) a cestovní ruch neorganizovaný (služby si zajišťuje účastník cestovního ruchu sám).

Často se používá členění podle délky trvání pobytu. Podle tohoto kritéria dělíme cestovní ruch na krátkodobý, kdy cesta netrvá déle než čtyři dny, a dlouhodobý, tedy trvající déle než čtyři dny. Samostatně se uvádějí jednodenní pobyty bez přenocování, jelikož ty nejsou zahrnovány ve statistikách cestovního ruchu. Jak bylo řečeno v předchozím textu, cesty v rámci jednoho dne jsou v terminologii cestovního ruchu označovány jako výlety (Kotíková, 2010).

2.3 Destinace cestovního ruchu

Destinace je v první řadě geografický prostor, který si návštěvník vybírá jako cíl své cesty. Je však zřejmé, že ve většině případů lidé necestují mnohdy stovky kilometrů jen proto, aby navštívili konkrétní restauraci nebo strávili několik dnů v určitém hotelu. Přijíždějí do určité destinace, o které jsou přesvědčeni, že naplní jejich sny o příjemném využití volného času.

Destinace cestovního ruchu je tak charakterizována koncentrací různých služeb v určitém místě nebo oblasti, které jsou poskytovány v návaznosti na potenciál cestovního ruchu místa nebo oblasti. Návštěvníci vnímají destinaci jako celek, vnímají krajinu, prostředí, nabízené služby i jejich kvalitu, kulturní, sportovní a rekreační možnosti, bezpečnost, čistotu, vstřícnost místních obyvatel, cenové možnosti. Destinace mohou být regionální, mezinárodní i globální. Vždy však nabízí klientovi určité služby v uceleném řetězci. Součástí destinací je také další turistická infrastruktura (Jakubíková, 2012).

Z výše napsaného vyplývá, že destinace je v cestovním ruchu chápána jako určitý prostor či území (stát, region, město, rezort), který je cílovou oblastí návštěvníků a poskytuje jim požadované služby. Destinace mohou být vymezeny administrativně, historicky či účelově.

Destinace se skládá ze základních destinačních prvků, které lákají návštěvníky do destinace a v místě uspokojují jejich potřeby. Tyto základní prvky mohou být dále vnitřně členěny, například na prvky jako vybavenost, dostupnost, lidské zdroje, image a charakter, cena. Přítomnost a kvalita těchto prvků má vliv na rozhodnutí návštěvníka, do které destinace se nakonec vydá a kde utratí své prostředky.

S pojmem destinace úzce souvisí i destinační management, tedy soubor technik, nástrojů a opatření používaných při koordinovaném plánování, organizaci, komunikaci, rozhodovacím procesu a regulaci cestovního ruchu v dané destinaci. Přínosem jsou udržitelné a konkurenceschopné produkty cestovního ruchu, například sdílené logo, informační systémy, cenová politika a další náležitosti takové spolupráce. Často je součástí i partnerství soukromého a veřejného sektoru a veřejná podpora takového cestovního ruchu (Kotíková, 2013).

Následující schéma zobrazuje vztah mezi destinací, destinačním managementem a dalšími faktory ovlivňujícími návštěvnost území.

Obrázek 3: Destinační management



Zdroj: Kotíková, 2013 (vlastní zpracování)

Atraktivita destinace označuje schopnost upoutat pozornost návštěvníka a iniciovat jeho prvotní motivaci k návštěvě destinace. Atraktivita je většinou ztotožňována s přítomnými atrakcemi, které mohou být kategorizovány na přírodní (pláže, hory, parky, počasí), umělé (kulturní dědictví, církevní stavby, kultovní stavby, konferenční a sportovní zařízení) nebo kulturní (muzea, divadla, galerie, ale i kulturní akce).

Vybavenost zahrnuje širokou škálu služeb a zařízení, které podporují pobyt návštěvníků. Je možné sem zařadit jednak základní infrastrukturu (veřejná doprava a silnice), tak i přímé služby pro návštěvníky (ubytovací zařízení, informace pro návštěvníky, rekreační zařízení, průvodce, cestovní kanceláře, stravovací zařízení a nákupní střediska).

Dostupnost destinace by měla být zejména rychlá a snadná, i když existují výjimky (exotické a dobrodružné dovolené). Dostupnost je charakterizována přítomností silniční, letecké, železniční či vodní dopravy a dále také různými legislativními podmínkami (vízová povinnost).

Cestovní ruch klade také nároky na pracovní síly a interakci s místními komunitami. Vyškolení **pracovníci cestovního ruchu** a občané, kteří si uvědomují výhody a povinnosti spojené s rozvojem cestovního ruchu, jsou nezbytnými prvky turistické destinace a musí se podílet na řízení v souladu se strategií destinace.

Jedinečný charakter nebo image jsou zásadní při získávání návštěvníků do destinace. Image destinace zahrnuje její jedinečnost, přítomnost významných památek či scenérií, kvalitu životního prostředí, bezpečnost, úroveň služeb a v neposlední řadě i vstřícnost pracovníků ve službách i místních obyvatel.

Tvorba cen je důležitým aspektem konkurenceschopnosti destinace s jinými destinacemi. Cenové faktory se týkají nákladů na dopravu do a z destinace, jakož i náklady na ubytování, atrakce, stravování a další služby. Rozhodnutí návštěvníka mohou ovlivnit i jiné ekonomické aspekty, v případě mezinárodního cestovního ruchu například směnný kurz.

2.4 Přínosy cestovního ruchu

Cestovní ruch je ukazatelem životní úrovně obyvatelstva a úzce souvisí s hospodářskou situací. V případě příznivého ekonomického vývoje dochází k vyšší spotřebě, která se projevuje i růstem v sektoru cestovního ruchu. Zároveň je turismus součástí národní i světové ekonomiky a v některých zemích tvoří značnou část příjmů (HDP). Cestovní ruch má vliv i na další ekonomické ukazatele, jako zaměstnanost, daňové výnosy, strukturu pracovního trhu a podobně (Palatková a Zichová, 2014).

Z pohledu jednotlivce a společnosti můžeme přínosy cestovního ruchu rozdělit podle následujících funkcí:

- funkce rekreačně-zdravotní
 - obnova fyzických a duševních sil,
 - všestranný rozvoj osobnosti,
 - účelné využívání volného času,
 - preventivní léčebné působení,
 - utváření nového životního stylu - přenos zvyků a návyků mezi oblastmi,
- funkce vědecko-informační
 - výměna informací a vědeckých poznatků,
 - vzdělávání a kulturní výchova člověka,
 - vzájemné poznání a porozumění mezi lidmi,
 - motivace k získání jazykových znalostí a dovedností,
- funkce ekonomická
 - přínos devizových prostředků do státní poklady,
 - utváření pracovních příležitostí apod.

2.4.1 Cestovní ruch a městské oblasti

Města jsou důležitá pro tvorbu sociálních, hospodářských a kulturních hodnot každé země. Oproti ostatnímu území existují ve městech intenzivnější vazby a funkce, nachází se v nich koncentrovanější zástavba a jsou hustěji obydlená. Prakticky ve všech vyspělých zemích jsou městské oblasti prostředím, v němž se rodí naprostá většina

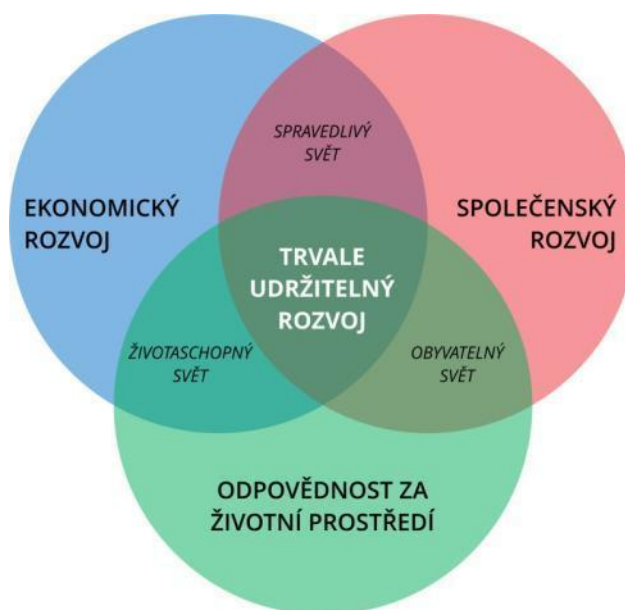
znalostí a inovací a stávají se tak centry v rámci svého regionu. Města jsou zároveň prostorem, kde se setkávají lidé, ať už kvůli výměně názorů, zaměstnání, studiu, obchodu, nebo relaxaci či zábavě (Blažek a Uhlíř, 2011).

Je tedy logické, že i pro cestovní ruch hrají města významnou roli a naopak, cestovní ruch je součástí života a ekonomiky mnoha měst. Za předpokladu, že je vhodně rozvíjen, může být zdrojem dlouhodobých příjmů pro region, obec i její obyvatele. Rozvíjející se sektor cestovního ruchu také úzce souvisí s vytvářením nových pracovních příležitostí, příležitostí k revitalizaci a zvelebování obcí a ochraně krajiny. Cestovní ruch je prostředkem zvyšování životní úrovně, poskytuje ekonomické a sociální příležitosti subjektům, které mají zájem jej využít ve svůj prospěch. Vzbuzuje pozornost podnikatelů, veřejné i státní správy a stává se tak významným činitelem místního rozvoje. Cestovní ruch je zároveň poměrně čistým odvětvím ekonomiky bez negativních vnějších vlivů. Naopak, pokud nějaké město či region chtějí patřit mezi atraktivní destinace, musejí dbát na bezpečnost, čisté životní prostředí, dobrou nabídku služeb, kvalitní infrastrukturu, čímž dochází i ke zvyšování kvality života jejich obyvatel.

Na tomto místě je vhodné zmínit principy udržitelného rozvoje, které mohou dopomoci k vytváření dlouhodobě prosperujících destinací cestovního ruchu. Udržitelný rozvoj představuje způsob, jakým je vhodné přistupovat k rozvoji a znamená sladění hospodářské, sociální a environmentální oblasti.

Nejedná se o konkrétní kroky a návody, které by definovaly udržitelnost rozvoje, ale spíše o vyvážený přístup k řízení a rozhodování nejen na městské úrovni. Jedna z obecně přijímaných definic trvale udržitelný rozvoj chápe jako „... *takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů*“ (Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí). Udržitelný přístup je zárukou dlouhodobé prosperity a kvalitního prostředí pro život a jako takový je i v souladu s požadavky návštěvníků na destinace cestovního ruchu. Pilíře udržitelného rozvoje a jejich vzájemné vztahy jsou zobrazeny na následujícím schématu.

Obrázek 4: Pilíře udržitelného rozvoje



Zdroj: vlastní zpracování

Cestovní ruch je tak významnou příležitostí pro zvyšování prosperity městských oblastí. Pokud je podpořen udržitelným rozvojem, stává se i výrazným činitelem ovlivňujícím kvalitu života ve městech. Následující kapitola se zabývá právě možnostmi měst a obcí, jakými mohou podpořit rozvoj cestovního ruchu na svém území.

3 PARTNERSTVÍ VE VEŘEJNÉM SEKTORU

Partnerství je možností, jak cestovní ruch rozvíjet v kooperaci s jinými subjekty (městy, soukromými a veřejnými organizacemi, vyššími územními celky) a dosahovat tak vyšší efektivity. V obecnější rovině jsou pojmem partnerství označovány kooperativní vztahy mezi různými subjekty, respektive jakékoliv účelové spojení, jehož doba je časově omezená s ohledem na dosažení stanoveného cíle. Pro účely této bakalářské práce jsou partnerstvím označovány kooperativní vztahy mezi samosprávnými celky a dalšími veřejnými či soukromými subjekty v území, se zaměřením na důsledky do oblasti cestovního ruchu.

Dle definice Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj „úspěšné partnerství zvyšuje pozitivní dopady a efektivitu rozvojových aktivit, a to prostřednictvím kombinování a účelnějšího využití zdrojů. Partnerství rovněž zvyšuje potenciál inovativních řešení jednotlivých problémů nebo priorit rozvoje... a obsahuje i posilování odpovědnosti jednotlivých partnerů za jednotlivé aktivity a jejich dopad na příslušnou oblast“ (OECD, 2006).

Pokud je pozornost zaměřena na očekávané dopady, pak si partnerství klade za cíl zejména:

- zvyšovat kvalitu a legitimitu veřejné správy hledáním nejlepších možných řešení,
- zvyšovat profesionalitu veřejné správy přenášením zkušeností a znalostí,
- posilovat potenciál pro řešení závažných témat přesahujících místní rozměr,
- posilovat flexibilitu a dynamiku řešení lokálních problémů,
- rozvíjet důvěru a vztah obyvatel ke svému území (Khendriche-Trhlínová, 2014).

Princip partnerství tedy vychází z přesvědčení, že spolupráce na řešení nejrůznějších témat povede k jejich efektivnějšímu řešení. Jedná se o variantu sdílení zkušeností subjekty, které mají podobné cíle a zájmy.

V následujícím textu dochází k představení různých forem vzájemné spolupráce v rámci cestovního ruchu, a to především z pohledu měst a obcí.

Tabulka č. 2: Formy vzájemné spolupráce měst a obcí

PRÁVNÍ FORMA	SUBJEKTY	NORMA	KONKRÉTNÍ FORMY
Smlouva ke splnění konkrétního úkolu	Pouze obce	Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích	-
Smlouva o vytvoření dobrovolného svazku obcí	Pouze obce	Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích	svazky obcí
Společná právnická osoba obcí	Pouze obce	Zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník	-
Obchodní společnost	Fyzické i právnické osoby	Zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník	-
Obecně prospěšná společnost	Fyzické i právnické osoby	Zák. č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech	místní akční skupiny
Zájmové sdružení právnických osob	Fyzické i právnické osoby	Zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník	euoregiony, sdružení obcí, místní akční skupiny, Svaz měst a obcí ČR, Národní síť zdravých měst
Smlouva o sdružení	Fyzické i právnické osoby	Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník	euoregiony
Občanské sdružení	Fyzické i právnické osoby	Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů	místní akční skupiny

Zdroj: Palatková, 2011

3.1 Partnerství v cestovním ruchu

Při vzniku partnerství mezi jednotlivými subjekty, které se chtějí spojit, hraje nejdůležitější roli finanční hledisko. Spoluprací dochází k významnému snížení nákladů, rozkládají se rizika mezi partnery a rozděluje se následný profit. V literatuře se lze

setkat s řadou definic pojmu partnerství. Přestože je pojem spíše pojmem v partnerských vztazích, v posledních letech se používá i pro vyjádření vztahů obchodních v řadě sektorů národního hospodářství. Partnerství a spolupráce jsou však možné v různých formách. *„Spolupráce je možná a obvykle se rozvíjí se stupněm společenského vývoje. Většinou ale bývá nástrojem a formou konkurenčního boje. Budeme spolupracovat v naší skupině – rodině, klubu, církvi, společnosti, při závodě – nebo jako národ, ale to všechno jenom proto, abychom se v konkurenčním prostředí dostali před jiné skupiny.“* (Palatková, 2011).

Mezi subjekty cestovního ruchu, veřejnými i soukromými, jsou vytvářeny partnerské vztahy za účelem efektivnějšího zvládnutí úkolů a prosazení se v oblasti, ve které vyvíjejí svou činnost. Dochází k partnerským vztahům mezi subjekty cestovního ruchu i subjekty, které přímo v cestovním ruchu nepodnikají, pouze na objednávku dodávají určité služby pro návštěvníky. Návštěvníci v tomto systému představují velkou skupinu osob, která přijíždí nejen za poznáním kulturních a přírodních památek, ale jejím cílem je také utratit určité finanční částky za ubytování, stravování, vstupy a podobně. Mezi nejčastější důvody partnerství v cestovním ruchu patří:

- Splnění cílů a naplnění záměrů politiky destinace
- Podpora prodeje
- Možnost ovlivňování procesů v destinaci
- Zvýšení vyjednávací síly a zlepšení vyjednávací pozice
- Lepší přístup k finančním prostředkům (granty, dotace)
- Lepší uspokojení potřeb návštěvníků

Partnerství je tvořeno na základě součinnosti subjektů, které do partnerství vkládají své znalosti a zkušenosti, čas a zdroje. Za účelem spolupráce se subjekty mohou spojoval do různých svazků. Subjekty vhodné pro zapojení do partnerství v cestovním ruchu jsou popsány v následujícím textu.

Subjekty vhodnými pro partnerství jsou **města, obce a svazky obcí**. Právě města a jiná sídelní centra jsou přirozeným koordinačním a informačním centrem v rámci destinace. Zároveň mají zpracovány dlouhodobé rozvojové strategie a pravomoci, díky kterým

mohou ovlivňovat podobu a dění v lokalitě. Mezi konkrétní aktivity patří poskytování informací a poradenství, vytváření databáze potenciálních partnerů, iniciace partnerství a organizace partnerských setkání (Nechvílová, Holý a Krátký; 2006).

Organizace cestovního ruchu je zaštiťující organizací, která v daném prostoru zajišťuje destinační management. Jejím hlavním úkolem je koordinovat aktivity cestovního ruchu na principech partnerské spolupráce.

Z dalších subjektů partnerské spolupráce můžeme jmenovat kraje, Místní akční skupiny, informační centra, cestovní kanceláře, správy chráněných území, neziskové organizace, vzdělávací instituce, média, podnikatele, místní obyvatele, odbornou veřejnost, zájmová sdružení. Mimo přímých účastníků partnerství existují i poradní instituce, jako například Česká centrála cestovního ruchu, CzechTourism nebo Ministerstvo pro místní rozvoj.

Organizace cestovního ruchu mohou být zřizované a financované orgány veřejné správy (kraj, obec), nebo se může jednat o dobrovolná sdružení subjektů financovaná nejsilnějšími partnery, mohou také vznikat na základě spolupráce podnikatelských subjektů a subjektů veřejné správy, přičemž mají společné financování (Vajčnerová, 2009).

3.2 Formy spolupráce

Tato kapitola obsahuje stručný popis spolupráce mezi městy na různých úrovních, se zaměřením na popis partnerských měst.

Nejrozšířenější formou spolupráce je vytvoření **dobrovolného svazku obcí**. V České republice funguje těchto svazků v současné době téměř tisíc. Obce tvoří dobrovolné svazky většinou za účelem spolupráce nad nějakým konkrétním tématem, případně za účelem dosažení společného cíle. Svazky většinou vznikají pro územně ucelenou oblast, vymezenou přírodními či administrativními hranicemi. Z hlediska fungování může svazek obcí vykonávat pouze ty záležitosti, které spadají do samostatné působnosti

obcí. V případě, že svazek skupuje obce s výraznými společnými rysy, hovoříme o tzv. mikroregionech (Palatková, 2011).

Další běžnou formou spolupráce jsou **Místní akční skupiny**, zkráceně MAS. Cílem takového svazku je spolupráce obcí se zástupci soukromého sektoru, kteří působí v daném území. Na úrovni rozhodování musí zástupci soukromého sektoru tvořit minimálně polovinu ze všech zastoupených subjektů (Palatková, 2011).

Mezinárodní formou spolupráce je **Místní agenda 21**, tedy program pro zavádění zásad udržitelného rozvoje na místní úrovni. Jedná se o tematicky zaměřenou spolupráci, jejímž cílem je podpora udržitelného rozvoje a zapojení veřejnosti do rozhodovacího procesu na místní úrovni (Nechvílová, Holý a Krátký; 2006).

Svaz měst a obcí České republiky je zastřešující organizací pro všechny obce. Svaz hájí společné zájmy obcí zejména při vyjednávání s národní úrovní. Jeho cílem je vytvářet a prosazovat podmínky pro dobré fungování obcí. Z hlediska práva se jedná o zájmové sdružení právnických osob.

3.2.1 Partnerská (sesterská) města

Počátky partnerských měst sahají do období krátce po 2. světové válce. Tento způsob spolupráce vznikl díky několika starostům měst, kteří byli vedeni myšlenkou mírového obnovení Evropy. Vizí bylo přátelství mezi občany, založené na vzájemném poznání a spolupráci. První partnerství byla uzavírána především mezi francouzskými a německými městy, kde byla potřeba největší. Brzy se však tato iniciativa rozšířila do všech ostatních států (Hůlková, Mertens a Veselá; 2012).

Partnerská, někdy též sesterská, města jsou částečně autonomními samosprávnými jednotkami, které mezi sebou udržují dlouhodobé přátelské vztahy, a to přes geografickou, kulturní či jinou rozdílnost. K vytváření partnerství mezi městy napomáhá Evropská unie, za podpory Evropského parlamentu i Rady EU, již od roku 1989. Evropská komise jednou do roka stanovuje témata, která budou upřednostňována při rozhodování o udělování dotací. Jedním z témat, která jsou označena za důležitá v současném období, je vznik nových partnerství především středních a menších obcí

z geograficky znevýhodněných poloh či projekty zaměřené na mladé lidi a znevýhodněné skupiny obyvatel.

Jedním z nástrojů unijní podpory partnerství je tzv. Town Twinning (partnerství měst). Tento program se věnuje spolupráci měst a obcí, čímž dává příležitost ke vzniku vztahů mezi městy z různých členských států. Náplní programu je setkávání občanů, jejich vzájemné poznávání a výměna myšlenek, zkušeností a názorů. Důležitým prvkem je také snaha o překonávání xenofobních postojů, tedy překonávání neopodstatněných předsudků a nedůvěry. Naplňování cílů programu "Town Twinning" by mělo zásadním způsobem pomoci zejména v kulturní a sociální integraci evropských států.

Uzavření o dohody partnerství se nemusí zaměřovat pouze na ekonomickou spolupráci, ale běžné jsou také snahy o obohacování vzdělávací, kulturní, sociální nebo sportovní činnosti města. Partnerská města mají právo se obracet na mezinárodní a evropské organizace, které mohou žádat o dotace na podporu svých společných aktivit. Obyvatelé partnerských měst se obvykle vzájemně navštěvují, vysílají delegace, organizují společné projekty (konference, sportovní klání) a pomáhají si v případě nutnosti (přírodní či humanitární katastrofy, ekonomické potíže).

Základním cílem partnerství, jak již bylo naznačeno, je rozvoj povědomí obyvatel měst o odlišných kulturních, sociálních i ekonomických zvyklostech v partnerských městech. Tento cíl by měl být podpořen zvyšováním vzájemné návštěvnosti mezi městy, což je možné klasifikovat jako podporu cestovního ruchu. V rámci partnerství měst EU se jedná o prosazování unijní soudržnosti a poznávání zvyklostí dalších evropských měst. Spolupráce by přitom neměla sestávat pouze z aktivit samosprávných celků, ale žádoucí je i spolupráce mezi obyvateli. V ideálním případě je posláním partnerských měst sbližování obyvatel z různých států světa.

Další přínos partnerství spočívá v tvorbě projektů, které se věnují společným tématům. Může se jednat o akce zaměřené na sociální integraci, životní prostředí, veřejnou infrastrukturu či hospodaření měst. Partnerství měst tak poskytuje prostor pro zdokonalování procesů v jednotlivých městech.

V současnosti počet partnerských měst stále narůstá a propojuje tak jednotlivé národy světa. Novou agendou těchto měst se stává, mimo kulturního a vzdělávacího obohacování, také ekonomická spolupráce.

S organizací partnerství pomáhá řada institucí na české i evropské úrovni. V následujícím výčtu jsou jmenovány ty nejdůležitější organizace zabývající se partnerstvím měst:

- Svaz měst a obcí České republiky (SMO ČR)
- Výbor regionů Evropské unie
- Evropa pro občany
- Kongres místních a regionálních orgánů Rady Evropy (CLRAE)
- Rada Evropských měst a regionů (CEMR)
- Globální dialog měst (GCD)

Motivů pro navázání partnerské smlouvy může být celá řada. Mezi ty nejčastější patří požadavek na spolupráci měst na základě společných nápadů a cílů (v kulturní, sociální, ekonomické či environmentální oblasti), za účelem získání a sdílení finančních zdrojů, za účelem společného řešení problémů či kvůli zvýšení prestiže.

Pro vznik nového partnerství je nutné splňovat základní podmínky. Mezi ně patří důvěra, zodpovědnost, spolupráce, komplexní přístup, koordinace zájmů všech zainteresovaných stran a další.

Důvody navázání spolupráce mohou být následující:

- dosažení větší efektivity nebo úspor,
- otevření trhů, které byly nepřístupné,
- sdružení finančních nebo lidských zdrojů,
- sdílení odpovědností a rizik,
- snaha systematicky vyvíjet region a snižovat nezaměstnanost,
- snaha získat a využít peněz z fondů EU.

Při vzniku nového partnerství jsou přítomné i mnohé obavy. Nejčastější z nich se týkají nedostatečné ochoty spolupracovat ze strany partnerského města, odlišné motivace, nedostatečných zkušeností. Přítomný může být také strach ze sdílení finančních prostředků či kompetencí. Mimo zmiňovaných výhod (obohacování občanské společnosti a ekonomické benefity) mohou být přítomné i některé nevýhody spolupráce, se kterými je nutné počítat. Jednou z nich jsou náklady, které dosahují určité výše i přes jejich dělení mezi zúčastněné partnery. Náklady nemusí být pouze finanční ve formě provozních nákladů (tisk, korespondence, doprava, telefon) a nákladů na reprezentaci (propagační materiály, reklama), ale také například časové.

Pro nalezení partnerských měst lze využít služeb Oddělení vnějších vztahů Svazu měst a obcí České republiky (SMO ČR), které vyřizuje distribuci žádostí o vyhledání partnerského města.

4 PARTNERSTVÍ NA PŘÍKLADU HRADCE KRÁLOVÉ

Město Hradec Králové je krajským městem Královéhradeckého kraje a rozkládá se na území východních Čech. Je součástí Destinace Hradecko, což je jedna z pěti turisticky významných oblastí ležících na území Královéhradeckého kraje.

Obrázek 5: Fotografie z města Hradec Králové



Zdroj: vlastní zpracování

V současné době význam Hradce Králové v mnoha oblastech nepřekračuje region severovýchodních Čech. Obecně je město vnímáno jako všestranně rozvinuté, s dobrou kvalitou života. Typické je zejména architekturou 20. století a svým historickým dědictvím. Může tak zaujmout pestrou nabídkou turistických cílů a zároveň se na území Hradce Králové koná řada významných festivalů na národní i mezinárodní úrovni. V propagaci a budování image, které by dopomohlo k využití přítomného potenciálu, však město spíše zaostává. Cestovní ruch nepatří mezi priority města a jeho vedení, chybí také širší spolupráce všech poskytovatelů služeb. S tím souvisí i neexistence společného informačního kanálu, který by mohl přispět ke zlepšení nabídky a tedy i atraktivity Hradce Králové v očích turistů a návštěvníků. Město přesto má co nabídnout, ať už jde o turisty zaměřené na historii a architekturu (historický střed města, soubory staveb významných architektů 20. století (Gočár, Kotěra), sportovní využití (rekonstruovaná sportoviště, městské lesy, více než 10km dlouhý in-line

a běžecký okruh v prostředí lesů) a kulturní akce (mezinárodní festivaly a slavnosti). Naopak nedostatky je možné spatřovat v zaostávající propagaci a provázanosti těchto služeb a jejich navázání na ubytovací služby.

Významným dokumentem, který shrnuje požadavky budoucího vývoje v Hradci Králové, je Strategický plán rozvoje města do roku 2030. Část dokumentu je věnována také oblasti cestovního ruchu, a to konkrétně opatření 5.3 Podpora a rozvoj cestovního ruchu a 5.4 Propagace města. Dlouhodobým cílem je nabídnout návštěvníkům města široké spektrum zážitků, a to prostřednictvím koncentrované nabídky služeb. Pro naplnění tohoto cíle jsou definovány tři specifické cíle. Prvním z nich je vytvoření a realizace koncepce cestovního ruchu. Dále se pak jedná o rozvoj infrastruktury zaměřené na podporu cestovního ruchu a lepší využití kulturních památek na území města pro účely cestovního ruchu. V oblasti propagace města je pak dlouhodobým cílem budování image Hradce Králové, k čemuž má dopomoci vytvoření a realizace marketingové kampaně města.

Nositelem zodpovědným za realizaci těchto dlouhodobých strategií je zejména Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu, který by dle strategického plánu měl aktivně spolupracovat se všemi aktéry v území. V této souvislosti je významná také analýza silných a slabých stránek, hrozeb a příležitosti v oblasti cestovního ruchu, která je představena v následující tabulce.

Tabulka 3: SWOT analýza cestovního ruchu v Hradci Králové

SILNÉ STRÁNKY HRADCE KRÁLOVÉ
má výhodnou geografickou polohu (součást Královéhradeckého kraje) - má hranice s Polskem a snadnou dopravní dosažitelnost z hlavního města
je přirozeným centrem severovýchodních Čech, krajským městem univerzitního typu
disponuje pestrou řadou atraktivních zařízení pro cestovní ruch
disponuje rozsáhlou nabídkou kulturních, sportovních a společenských událostí a podmínkami pro jejich realizaci i budoucí rozšiřování
disponuje vysokou kvalitou života a kvalitním životním prostředím, jedná se o bezpečné město

disponuje významným vlastním přírodním potenciálem zahrnující lesy, lesoparky a rekreační vodní plochy i v blízkém okolí centra
v blízkosti jsou další kulturní a přírodní fenomény
má a rozvíjí podmínky pro kongresový cestovní ruch
má turistický potenciál vhodný pro pobyty rodin s dětmi
nabízí hustou a dobře značenou sít' cyklostezek a turistických tras
má potenciál pro rozvoj gastronomie
má vybudovanou základní technickou a turistickou infrastrukturu a dostatečné ubytovací kapacity v bohatě strukturované nabídce
disponuje potenciálem fakultní nemocnice a lékařské fakulty
je charakteristické přístupností atraktivit městskou dopravou (i pro hendikepované a méně pohyblivé)
má přívětivé podnebí (bez výrazné pokrývky sněhu v zimním období)

SLABÉ STRÁNKY HRADCE KRÁLOVÉ

má nízkou úroveň komplexního informačního systému a orientačního značení
má nevyhovující vnější dopravní napojení na celorepublikovou a mezinárodní silniční sít' (mimo směru na hl. město)
má nejednoznačnou nabídku turistických produktů bez ucelené koncepce
nevypořádalo se zatím plně s problematikou sezónnosti nabídky (letní nabídka převažuje)
nemá dokončenou rekonstrukci historického centra
má nedostatečnou vytiženost ubytovacích zařízení
chybí širší spolupráce aktéru v cestovním ruchu

PŘÍLEŽITOSTI V OBLASTI CESTOVNÍHO RUCHU

tvorba vlastních programových balíčků na míru klienta
potenciál různorodých produktů díky rozmanitému území

potenciál českých, polských a slovenských turistů
zájem o cestování za technickými a kulturními památkami
rostoucí trend cestování za odpočinkem, relaxací, sportovně outdoorovými aktivitami a péčí o zdraví
rostoucí zájem o golfovou turistiku
cestovní ruch se může stát významným zdrojem příjmů s výrazným multiplikačním efektem pro rozvoj ekonomiky města v oblasti obchodu, služeb, dopravy, stavebnictví apod.
možnosti rozvoje konjunkturálních forem cestovního ruchu, především v oblasti kulturní, vzdělávací a kongresové turistiky, některých specifických sportů (golf, rybaření, cykloturistika, vodní sporty, extrémní sporty)
rozšíření příhraničních možností a kooperace s Polskem
využití potenciálu spolupráce s partnerskými městy v zahraničí a potenciálu účasti ve sdruženích založených na podporu cestovního ruchu (Česká inspirace, Královská věnná města)
využití kapacit Fakulty informací a managementu UHK ke zvyšování kvality a vzdělanosti managementu v cestovním ruchu a souvisejících službách
otevření spolupráce s krajským úřadem na realizaci jednotné marketingové strategie
využití prostor nákupních center k oslovení potenciaálních návštěvníků a turistů
možnosti spolupráce s blízkým městem Pardubice

HROZBY V OBLASTI CESTOVNÍHO RUCHU

snížení objemu dotačních prostředků v oblasti cestovního ruchu
růst nezaměstnanosti
problémy s cenami bydlení (problém s migrací kvalitních pracovních sil do města)
konkurenční chování okolních měst a míst soustředěného cestovního ruchu
dokončení napojení na dálnici D11 na Prahu a její pokračování R11 a nejasnosti o budoucnosti rychlostní komunikace R35 (riziko objíždění města bez zastávky)

Zdroj: MMHK, 2013

SWOT analýza cestovního ruchu na území města Hradec Králové dává přehled o základních silných a slabých stránkách regionu, což jsou existující předpoklady,

z nichž by měla vycházet jakákoliv strategie rozvoje cestovního ruchu. Příležitosti a hrozby naopak ukazují potenciál budoucího rozvoje. Cílem strategie cestovního ruchu by měla být podpora definovaných příležitostí a zároveň minimalizace rizik.

Následující kapitoly jsou věnovány představení konkrétních aktivit města Hradec Králové v oblasti cestovního ruchu, a to jak na místní a národní úrovni, tak i na té mezinárodní. Zvláštní pozornost je věnována spolupráci města s dalšími subjekty.

Údaje pro tyto kapitoly jsou čerpány ze Zprávy o plnění koncepce rozvoje cestovního ruchu města Hradec Králové (MMHK, 2016a) a ze Zprávy o plnění koncepce rozvoje zahraničních vztahů města Hradec Králové (MMHK, 2016b), které jsou zveřejněny vždy na přelomu března a dubna následujícího roku. Významným zdrojem je také přijatá Koncepční studie cestovního ruchu pro město Hradec Králové na období 2013-2020 (MMHK, 2014) a Strategický plán rozvoje města Hradec Králové do roku 2030 (MMHK, 2013). Dále pak pro účely této kapitoly bylo přistoupeno k osobním rozhovorům se zaměstnanci Magistrátu města Hradec Králové, v jejichž kompetenci je realizace a plánování cestovního ruchu a zahraničních aktivit. Jmenovitě se jedná o pana Mgr. Aleše Mokrena, vedoucího Odboru kultury, sportu a cestovního ruchu, a pana Ing. Lukáše Martinka, referenta v oblasti zahraničních vztahů. Mgr. Mokren poskytl zejména informace týkající se koncepce rozvoje mezinárodních vztahů a turistického ruchu, Ing. Martinek pak přinesl náhled na praktické aspekty fungování této spolupráce.

4.1 Partnerství na místní a národní úrovni

Na základě Koncepční studie rozvoje cestovního ruchu přistoupilo město Hradec Králové v roce 2015 k několika opatřením pro zvýšení atraktivity města v očích turistů a návštěvníků. Prvním z těch podstatnějších byl pokrok v přípravě destinačního managementu včetně turistických informačních center a navázání tohoto systému na Odbor kultury, sportu a cestovního ruchu. Mezi další patří členství města ve sdruženích a asociacích, jmenovitě ve sdružení Královská věnná města, Česká inspirace, Sdružení

historických sídel Čech, Moravy a Slezska, Asociace měst pro cyklisty, Labská stezka a Hradubická-Labská stezka.

4.1.1 Destinační management Hradecko

Destinační management je způsobem strategického řízení v cestovním ruchu. V širším pojetí je destinační management chápán jako spolupráce a kooperace poskytovatelů služeb v daném regionu (destinaci), a to za účelem efektivního řízení cestovního ruchu. Destinační management Hradecko zahrnuje bývalé území okresu Hradec Králové. Z místních samospráv se tato spolupráce týká zejména obcí Hradec Králové, Hrádek u Nechanic, Chlum, Chlumeck nad Cidlinou, Krňovice, Nechanice, Piletice, Smiřice, Třebechovice pod Orebem a Všestary. Veškeré informace o destinačním managementu Hradecko a jeho aktivitách je možné dohledat na webových stránkách www.hradecko.eu.

Obrázek 6: Webová prezentace Destinačního managementu Hradecko



Zdroj: www.hradecko.eu

Rozvoj destinačního managementu je realizován prostřednictvím společnosti Hradecká kulturní a vzdělávací společnost, která je ve vlastnictví města, a která spolupracuje s příslušnými zaměstnanci hradeckého magistrátu, případně krajského úřadu Královéhradeckého kraje. Organizační (personální) zajištění však není tím nejpodstatnějším. Důležitější je navázání konkrétní spolupráce mezi aktéry cestovního ruchu na území města. Od roku 2013 probíhají pravidelná (čtvrtletní) setkávání mezi magistrátem města, Královéhradeckým krajem, Univerzitou Hradec Králové a subjekty z podnikatelské sféry. Průměrně je na každé z těchto setkání zváno na 120 subjektů, přičemž účast se pohybuje okolo 40 zástupců podnikatelského sektoru. Tato setkání jsou hodnocena vesměs pozitivně.

V rámci destinačního managementu dobře funguje vzájemná informovanost mezi aktéry cestovního ruchu a městem (krajem). V loňském roce byla diskutována například témata rekonstrukce a provozu Bílé věže a Infocentra Hradec Králové, byl probírán plán účasti na veletrzích a jiných možnostech prezentace destinace Hradec Králové, intenzivně byla diskutována spolupráce v rámci 150. výročí bitvy u Hradce Králové (Projekt Königgratz 1866), byl konzultován každoroční kalendář akcí Calendarium Regina a došlo i na tematickou spolupráci v rámci informačních speciálů Jaro, Léto, Podzim, Zima v Hradci Králové. Dalším významným okruhem jednání se staly příspěvky a dotace, které město poskytuje na rozvoj cestovního ruchu. Samozřejmostí všech setkání je pak výměna informací, námětů a postřehů. Společnosti zabývající se cestovním ruchem zajímají především plánované investice na území města (v roce 2015 například oprava Bílé věže, otevření nového infocentra, uzavírka a rekonstrukce galerie moderního umění) a plánované kulturní a sportovní akce. Zástupce města pak nejvíce zajímají názory a podněty společností pohybujících se v cestovním ruchu a předpokládané trendy v této oblasti.

Destinační management také podporuje realizaci grantových projektů a přispívá na činnost turistických informačních center. V rámci spolupráce byl také podpořen projekt outdoorové hry Munzee (snímání QR kódů a evidence do celosvětové sítě). Mimo prvního procházkového okruhu městem došlo k rozšíření na další lokality. Konkrétně se jedná o Mazurovy chalupy v městských lesích a Stříbrný rybník, jakožto významné

turistické destinace. Pro podporu této aktivity došlo k vydání mapy a dalších tematických propagačních materiálů.

V roce 2015 došlo také k realizaci řady grantových projektů, jejichž výčet je uveden pod následujícími odrážkami:

- Projekt „Hradecko – koordinace aktivit v cestovním ruchu“ financovaný z ROP¹ NUTS II Severovýchod, nyní ve fázi udržitelnosti
- Projekt z ROP NUTS II Severovýchod – „Hradecko – destinace pro turistu 3. tisíciletí“ financovaný z ROP NUTS II Severovýchod, ukončení projektu v létě 2015
- Propagace partnerské sítě stánkem turistického informačního centra a stánkem destinačního managementu Hradecko na akcích v Hradci Králové, potažmo v celém Královéhradeckém regionu a ČR
- Propagace na prezentačních akcích a veletrzích cestovního ruchu v ČR i v zahraničí
- Společná (vzájemná) propagace subjektů cestovního ruchu a distribuce v rámci partnerské sítě
- Mobilní aplikace pro oblast Hradecko, videospot o Hradecku, marketingová kampaň v kinech Cinestar po celé ČR, informační značení v rámci projektu Hradecko dětem
- Sběr dat a informací pro získání přehledu o zázemí destinace pro rodiny s dětmi, plnění datového skladu Královéhradeckého kraje, plnění portálu HKpoint, aktualizace turistických databází, sběr dat pro pasportizaci regionálních produktů na Hradecku
- Marketingové aktivity v podobě inzerce v odborných časopisech, článků v rámci spolupráce s Královéhradeckým krajem, press trip² ve spolupráci se společností Czech Tourism (Navštivte Královéhradecko), press trip organizovaný pro novináře s tématem 150. výročí bitvy na Chlumu 1866 a znovuotevření Bílé věže po rekonstrukci

¹ ROP = regionální operační program

² Press trip = organizovaný výlet pro vybrané zástupce médií

Hlavní cíle pro roky 2016 a následující spočívají v pokračování a prohlubování již existující spolupráce. K tomu by měl dopomoci i nový informační systém v elektronické i fyzické podobě. V současnosti se na území města nachází čtyři procházkové okruhy se stacionárním orientačním systémem, který tvoří téměř padesátka stanovišť. Jedná se o okruhy zaměřené na poznávání historie Hradce Králové, moderní architektury města, opevnění města a současné architektury. Informace o zajímavých místech a budovách jsou k dispozici na orientačních stojanech a zároveň na webových stránkách města, a to v českém a anglickém jazyce. Cílem pro příští roky je provázat lépe tento formát s novými možnostmi turistického ruchu a vytvořit interaktivní turistický systém města. V této souvislosti je nutné zmínit mobilní aplikaci Hradecko, která je přístupná zdarma v několika jazykových mutacích. Tento mobilní průvodce nabízí informace o možnostech trávení volného času jak pro turisty, tak i pro cyklisty, kteří mají k dispozici vyhledávání tras a zákres linek cyklobusů.

Zároveň mezi hlavní úkoly na rok 2016 patří příprava a marketingová propagace (vytvoření asociačních produktů města) významných událostí konajících se v regionu. V roce 2015 se jednalo o následující informační materiály (nejedná se o kompletní výčet):

- V roce 2015 byla po dvouleté rekonstrukci otevřena Bílá věž, kde historii města a historii Bílé věže přibližují moderní audiovizuální technologie
- Byl vydán informační materiál k 3. procházkovému okruhu – Pevnost (CZ/EN)
- Byl realizován dotisk informačního materiálu ke 2. procházkovému okruhu – Salon republiky (CZ/EN)
- Proběhly Dny evropského kulturního dědictví (září 2015) a u této příležitosti byl vydán propagační materiál Procházka po hradeckých věžích a věžičkách
- Byl vydán nový plán města (CZ/EN, DE/PL, FR/RU) a trhací mapa (CZ, EN)
- Královéhradecký kinožurnál byl v jednom programovém bloku tematicky zaměřen na architekturu města
- Byly vydány informační speciály Jaro, Léto, Podzim, Zima v Hradci Králové tematicky zaměřené na architekturu města

- Z dotačního programu na podporu cestovního ruchu byly podpořeny a vydány knihy „Průvodce po architektonických památkách od středověku do současnosti“ a „Sluneční hodiny v Královéhradeckém kraji“
- Rada města Hradce Králové zřídila pracovní skupinu pro nominaci urbanismu a architektury města Hradce Králové na Seznam světového dědictví UNESCO
- Z programu finančních příspěvků památkové péče byly podpořeny projekty a publikace: „Jan Kotěra v Hradci“, „Slavné stavby Carlo a Anselmo Luragů v Čechách“ a „Proměny veřejných prostorů“

4.1.2 Královská věnná města

Královská věnná města jsou volným sdružením někdejších královských věnných měst Dvůr Králové nad Labem, Hradec Králové, Chrudim, Jaroměř, Mělník, Nový Bydžov, Polička, Trutnov, Vysoké Mýto. Sdružení vzniklo již v roce 1999 a jeho cílem je společná propagace těchto obcí ze severovýchodních Čech a Mělníku. Díky sdružení by tak mělo docházet ke zvyšování atraktivity těchto měst jakožto turistických destinací. Podrobné informace o sdružení je možné dohledat na jeho webových stránkách.

Obrázek 7: Webová prezentace Královských věnných měst



Zdroj: www.vennamesta.cz

Královská věnná města patří i dnes k jedněm z nejkrásnějších a nejzajímavějších českých měst a je vhodné tento potenciál využít v turistickém ruchu. Věnná města spojují především stopy slavné historie spojené s českými královnami. Nachází se zde množství historických památek, muzea a galerie. Dále okolí těchto měst nabízí přírodní památky, zoologické zahrady, skanzeny, hrady a zámky. V jednotlivých městech se konají i tematicky zaměřené kulturní a společenské akce, festivaly a slavnosti.

Jako dobrovolný svazek obcí s názvem Královská věnná města začala tato města vystupovat v roce 2009. Od té doby je také datována vzájemná podpora a propagace jednotlivých měst, s cílem zlepšení konkurenční pozice v oblasti cestovního ruchu. Hlavními orgány sdružení je valná hromada, výkonný výbor a výkonný ředitel. Hlavními tématy jednání valné hromady jsou výsledky hospodaření, projednávání a schvalování závěrečného účtu, účetní uzávěrky, rozpočty na následující období a strategické plánování. Výkonný výbor se schází častěji a jeho úkolem je koordinovat společnou prezentaci na veletrzích a dalších akcích, zajištění inzerce a propagace, návrhy a tvorba propagačních materiálů či předmětů, monitoring a zdokonalování webových stránek, vyhodnocování dosavadní spolupráce a další kroky směřující ke stanovenému cíli.

V současné době se nachází v infocentrech jednotlivých měst brožury, kdy každá z nich je zaměřena na odlišný segment cestovního ruchu. Jedná se o propagační brožury s názvem „Brány královských věnných měst otevřené...“ a poté je název doplněn konkrétním tématem:

- Brány královských věnných měst otevřené královským rodinám – inspirace a tipy na výlety pro rodiny s dětmi
- Brány královských věnných měst otevřené princům a princeznám – tipy pro dětské kolektivy a školní výlety dle různých věkových kategorií
- Brány královských věnných měst otevřené nebojácným chasníkům a děvám – přehled adrenalinových zážitků pro všechny skupiny
- Brány královských věnných měst otevřené rytířům na kolečkách – tipy na cyklotrasy a na výlety po okolí Královských věnných měst

- Brány královských věnných měst otevřené královnám a dvorním dámám na rozkošném víkendu – nabídka je zaměřena převážně na ženy, nabízeny jsou wellness a relaxační pobyty na hradech a zámcích
- Brány královských věnných měst otevřené královským prarodičům – tipy na výlety, kulturní a volnočasové aktivity pro seniory
- Brány královských věnných měst otevřené královským chutím – materiál představuje zajímavé destinace z pohledu kulinářství a gastronomie

Mezi další publikace svazku patří mapa s krátkým představením věnných měst. Tato mapa je vydávána v českém a anglickém jazyce. Doplněním informací je pak každoročně aktualizovaný kalendář akcí, jehož cílem je nalákat návštěvníky na konkrétní akce v průběhu celého roku. Poslední důležitým dokumentem je katalog pro cestovní kanceláře a odborníky, kde je uveden přehled míst a atrakcí cestovního ruchu, ale i praktické informace v podobě kontaktních údajů a dále informace o ubytovacích kapacitách, dopravě, otevíracích dobách a podobně.

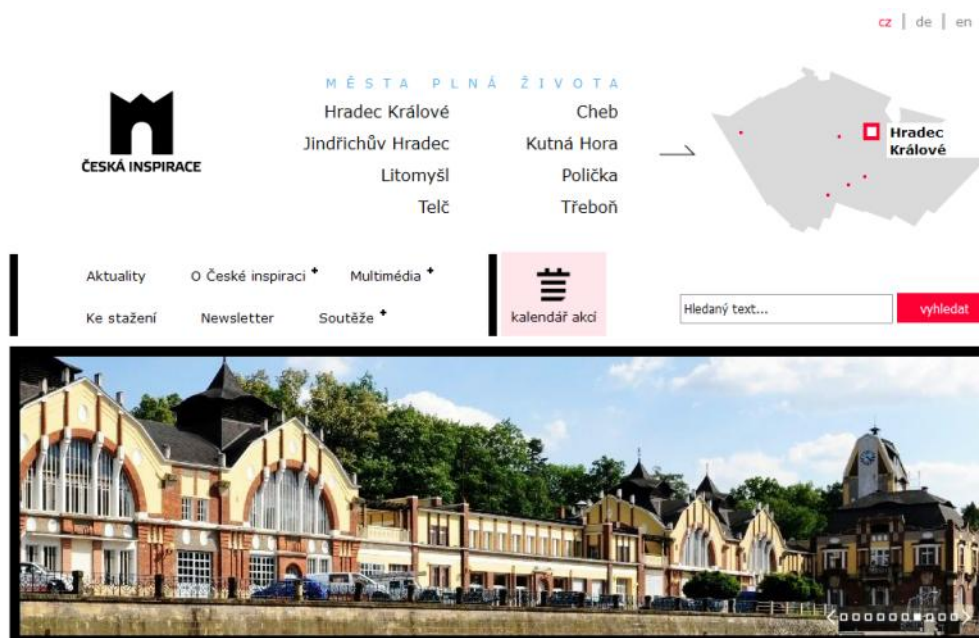
Dobrovolný svazek obcí Královská věnná města se každoročně účastní veletrhů cestovního ruchu Regiontour Brno, Infotour a cykloturistika Hradec Králové, Holiday World Praha a dalších regionálních veletrhů. Sdružení mívá svůj stánek také při příležitosti tematických akcí věnných měst, mezi které patří Slavnosti královny Elišky či Mělnické vinobraní. Zajímavostí z hlediska propagace spolku je také tradiční volba královny věnných měst, jejímž hlavním cílem je zvýšit návštěvnost webových stránek z důvodu posílání hlasů finalistkám soutěže.

4.1.3 Česká inspirace

Česká inspirace je název dobrovolného svazku obcí, který byl založen roku 1995 se sídlem v Hradci Králové. Dalšími členy jsou města Cheb, Jindřichův Hradec, Kutná Hora, Litomyšl, Polička, Telč, Třeboň. Podobně jako v předešlém případě, i v případě České inspirace je hlavním cílem aktivně přispívat k cestovnímu ruchu a zvyšovat atraktivitu

města jakožto turistické destinace. Hlavními orgány svazku jsou valná hromada, výkonný výbor, předseda sdružení a místopředseda sdružení.

Obrázek 8: Webová prezentace svazku obcí Česká inspirace



www.ceskainspirace.cz

Organizace Česká inspirace, stejně jako ostatní sdružení a spolky, má své webové stránky, na kterých informuje o zajímavých akcích v členských městech. Zajímavostí je snaha zaujmout návštěvníky prostřednictvím virtuálních prohlídek měst. Další přidanou hodnotou oproti předchozím formám je aktivní spolupráce s významnou cestovní kanceláří Čedok, agenturou CzechTourism a Českým dědictvím UNESCO. V rámci propagace je Česká inspirace představována při větších veletrzích v České republice (GO a Regiontour Brno, Infoutour a cykloturistika, ITEP Plzeň, atd.) i v zahraničí (Freizeitmesse Norimberk, kde byla jediným českým vystavovatelem).

Propagační informace jsou dostupné v českém, anglickém a německém jazyce. Mezi neznámější tištěnou brožuru patří Inspirační víkendy, kde jsou doporučována nejoblíbenější místa v každém městě a jeho okolí. Dále je pravidelně aktualizován kalendář akcí na celý rok a jeho speciální edice Města plná života s těmi

nejinspirativnějšími akcemi. Existují i brožury zaměřené na rodiny s dětmi (Inspirace pro rodiny s dětmi) a na seniory (Inspirace pro milovníky umění). Mimo klasických tištěných propagačních materiálů je prosazována i forma reklamy v rozhlase.

Moderní zaměření svazku Česká inspirace se odráží i v doplňkových službách. Novinkou posledních let je hra Geofun, jejíž cílem je zvýšit návštěvnost obcí České inspirace.

4.1.4 Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska

Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska je dobrovolná nevládní organizace, která sdružuje především obce s významnou historickou stopou, na jejichž území se nachází významnější kulturní památky. Toto sdružení má více než dvě stovky členů a jeho činnost je soustředěna na ochranu a další rozvoj kulturního dědictví České republiky.

Obrázek 9: Webová prezentace Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska



Zdroj: www.historickasidla.cz

Z konkrétních aktivit se sdružení věnuje zejména společné propagaci kulturního dědictví, pořádá veřejné výstavy i odborné konference a semináře, popularizuje

historii. Mezi další aktivity sdružení patří i realizace Programu regenerace městských památkových rezervací a zón, což je dotační program Ministerstva kultury. Z hlediska podpory cestovního ruchu je významná zejména organizace Dnů evropského dědictví. Jedná se o celoevropský projekt pod záštitou vrcholných státních orgánů. V Hradci Králové byly v rámci tohoto dne v roce 2015 zpřístupněny významné věže a věžičky, které představují výrazné dominanty města. Některé z nich návštěvníkům nabídlý zajímavý a neopakovatelný pohled na město. U této příležitosti byl také vydán tematický materiál Procházky po hradeckých věžích a věžičkách.

Další aktivitou sdružení je pořádání akce Brány památek dokořán, které probíhají v rámci Mezinárodního dne památek a sídel.

4.1.5 Asociace měst pro cyklisty

Asociace měst pro cyklisty je celostátní, dobrovolná a nevládní organizace, která byla založená jako zájmové sdružení právnických osob. Členy asociace jsou nejen města a obce, ale také svazky obcí a neziskové organizace. Sídlo asociace se nachází v Olomouci, přičemž asociaci vedou starostové, primátoři, zastupitelé měst a další občané. Jejím cílem je pozitivně přispívat k městské i meziměstské mobilitě založené na preferování neautomobilové dopravy.

Asociace měst pro cyklisty je poměrně mladý právní subjekt, který spojuje města podporující cyklistickou dopravu. V praxi pak členství v asociaci znamená společný postup při komunikaci s kraji i státem, prosazování vyváženého konceptu cyklistické a ostatních forem dopravy, výměnu zkušeností z realizace cyklotras, spolupráci na vzdělávacích a propagačních akcích či podporu cykloturismu. Ke dnešnímu dni přijalo členství několik desítek větších i menších měst z celé republiky. Mimo Hradce Králové a Olomouce se jedná například o Karlovy Vary, Tábor, Jihlavu, Jičín či blízké Pardubice.

Nejedná se tak o organizaci primárně zaměřenou na podporu cestovního ruchu, avšak je možné tvrdit, že rozvoj cyklistické dopravy má potenciál přilákat více návštěvníků zaměřených na tuto oblast. Dopad členství v této asociaci na cestovní ruch je tak

nepřímý. Prostřednictvím zlepšování cyklistické infrastruktury dojde ke zvýšení atraktivity Hradce Králové jakožto turistické destinace.

4.1.6 Labská stezka

Občanské sdružení Labská stezka bylo založeno v roce 2009 a sídlí v Nymburku. Jedná se o sdružení obcí, jejichž územím protéká řeka Labe, případně je plánována tzv. Labská stezka. Členství vzniká podpisem dohody o partnerství a spolupráci. Vizí Labské stezky je propojení krajů a jednotlivých obcí, a to za účasti podnikatelů a institucí v daném území. Labská stezka začíná při prameni Labe nedaleko Špindlerova Mlýna a končí v Cuxhavenu u Severního moře. Vzhledem k tomu, že stezka vede Českou republikou a Německem, jsou veškeré informace dostupné jak v českém jazyce, tak i německém. Jádrem spolupráce je propagace Labské stezky, jakožto jedinečného projektu v rámci Evropy. V případě dokončení by stezka vedla většinou rovinatým terénem. Došlo by tak k bezpečnému spojení řady obcí jedinečnou cyklostezkou, většinou rovinatým terénem. Jednalo by se o jedinečnou turistickou atrakci v rámci celé Evropy.

Pro podporu Labské stezky byl vydán oficiální cykloprůvodce, který pokrývá více než 1 200 km toku této řeky a poskytuje přehledné informace o turistických službách v jednotlivých lokalitách. Labská stezka i díky zmíněnému atlasu získala 3. místo za nejlepší turistický produkt v sezóně 2014/2015 v rámci prestižní soutěže Velká cena cestovního ruchu.

Z hlediska místního turistického ruchu je významný nedávno dokončený úsek cyklostezky mezi Hradcem Králové a hospitélem Kuks. Tento přibližně 25 km dlouhý úsek Labské stezky vede v rovinaté krajině a je doplněn řadou dalších služeb cestovního ruchu (občerstvení, atrakce, plavba po Labi). Díky automatickým sčítačům pohybu cyklistu bylo možné zjistit, že za první rok a půl existence stezku využilo přes 150 000 cyklistů. Jedná se tak o jednu z nejvýznamnějších atrakcí cestovního ruchu na území Královéhradeckého kraje.

4.1.7 Hradubická-Labská cyklostezka

Hradec Králové je zakládajícím členem Dobrovolného svazku obcí Hradubická-Labská. Tento svazek si klade za cíl pokračovat v přípravě a realizaci Labské stezky, konkrétně v úseku mezi dvěma krajskými městy Hradec Králové a Pardubice. Svazek byl založen v roce 2012 a mezi sdružené obce patří Hradec Králové, Vysoká nad Labem, Bukovina nad Labem, Dříteč, Němčice, Staré Hradiště, Ráby a Pardubice. Tato spolupráce je potřebná zejména z toho důvodu, že trasa stezky prochází řadou obcí a řadou katastrálních území, proto je nutné veškeré přípravné a realizační kroky koordinovat za účasti všech aktérů. Tato spolupráce již přinesla první výsledky, kdy se podařilo stanovit optimální trasu vedení cyklostezky, a v roce 2017 by měla být zahájena stavba prvních úseků.

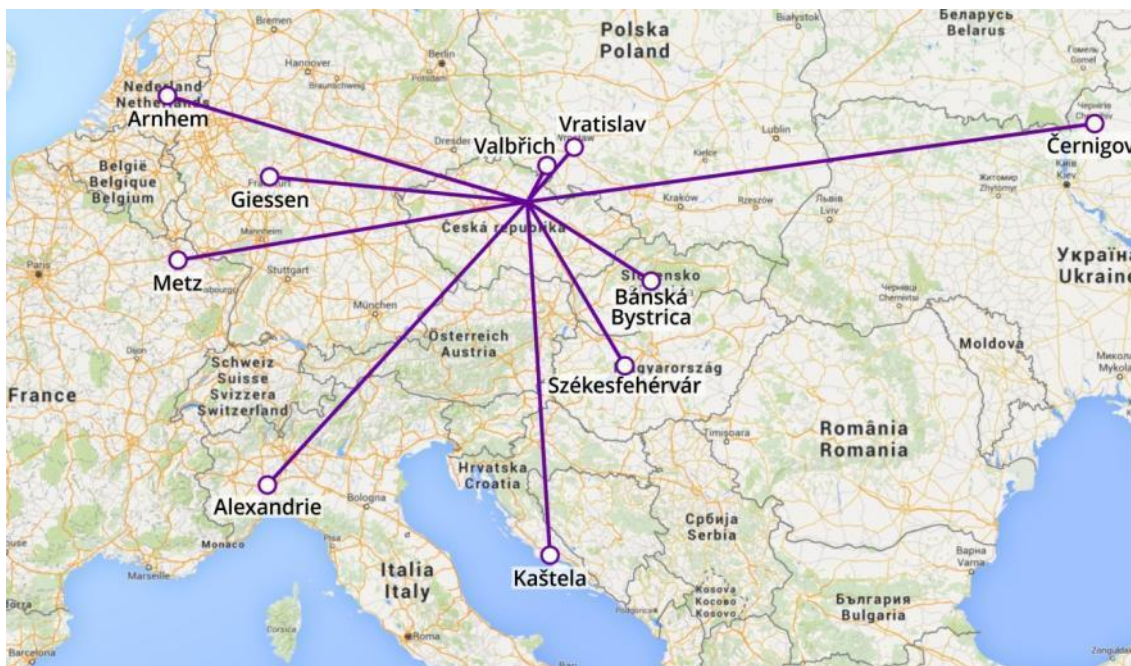
4.2 Partnerství na mezinárodní úrovni

V oblasti nadnárodní spolupráce je Hradec Králové dlouhodobě aktivním městem. V roce 2016 měl již desítku partnerských měst po celé Evropě. V následujícím textu bude představena forma a obsah spolupráce s těmito partnerskými městy a dále také další formy zahraniční spolupráce probíhající na základě přijaté Koncepce zahraničních vztahů města Hradec Králové.

4.2.1 Partnerská města Hradce Králové

Významná část zahraničních aktivit města Hradce Králové spočívá ve spolupráci s partnerskými městy. V současné době má Hradec Králové 10 partnerských měst a spolupráce s některými z nich byla zahájena již za minulého režimu a trvá i více než půl století. Za tu dobu vzniklo mnoho společných projektů a spolupráce probíhá na úrovni vedení měst, úředníků, na úrovni spolků, sdružení i jednotlivců. Součástí těchto zahraničních aktivit je i přijímání významných zahraničních hostů, prezentace města na mezinárodních akcích a zapojování do mezinárodních projektů. V následujícím textu dochází ke stručnému představení těchto partnerských města a k představení převládající náplně spolupráce s Hradcem Králové.

Obrázek 10: Mapa partnerských měst Hradce Králové



Zdroj: vlastní zpracování

Alessandrie

Nejstarší partnerské město Hradce Králové, Alessandrie, se nachází v regionu Piemonte na severu Itálie. V Alessandrii žije asi 90.000 obyvatel a jedná se tedy o město svou velikostí srovnatelné s Hradcem Králové. Podobnost spočívá také v zaměření na univerzitní vzdělávání a výhodnou polohu v rámci regionu. Alessandrie se nachází mezi Genovou, Turínem a Milánem a tvoří tak důležitý železniční a dálniční uzel. V rámci severní Itálie je Alessandrie vyhledávaným turistickým centrem.

Partnerská spolupráce mezi městy Hradec Králové a Alessandrie probíhá již déle než 50 let. Obsah spolupráce je zaměřen především na oblasti školství a kultury, se zaměřením na děti a mládež. Praktickou náplní jsou pak různé výměnné pobyty s hlavním cílem poznat odlišnou kulturu a poučit se z příkladů dobré praxe.

Arnhem

Městečko Arnhem leží na řece Rýn v provincii Gelderland, na východě Holandska. Jedná se o průmyslové město, které přes své zaměření získalo v roce 2008 prestižní titul „nejzelenější město Holandska“. Partnerským městem Hradce Králové se Arnhem stal roku 1992.

Spolupráce probíhá převážně v odvětví podpory malých podniků. Na úrovni zastupitelstev probíhá komunikace ohledně ekonomického vývoje a spolupráce je zaměřena i na projekty zaměřené na zlepšení životního prostředí v Hradci Králové. Právě ve druhé zmíněné oblasti existuje značný prostor pro inspiraci v nizozemském Arnhemu. Na rok 2016 je rovněž plánován výměnný pobyt studentů, včetně účasti vysokých hradeckých úředníků v oblasti školství, kultury, sportu a cestovního ruchu.

Banská Bystrica

Banská Bystrica se nachází ve středním Slovensku. Díky kulturnímu bohatství je město označováno za perlu středního Slovenska. Nachází se zde Univerzita Mateje Bela, na které mohou v rámci programu Erasmus studovat i studenti Univerzity Hradce Králové.

Smlouva mezi Banskou Bystricou a Hradcem Králové je platná od roku 1962. V současné době spolupráce funguje nejenom v oblasti školství a kultury, ale také za účelem řešení konkrétních problémů státní správy a samosprávy. Představitelé Hradce Králové navštěvují Banskou Bystrici při příležitosti oslav Radvanského jarmoku a zástupci Banské Bystrice se pravidelně účastní královéhradeckých dožíněk.

Černihiv

Černihiv neboli Černigov, je historické město ležící v severní části Ukrajiny. Jedná se o významné centrum vzdělanosti se čtyřmi univerzitami. Spolupráce probíhá od roku 1966, přičemž dříve intenzivněji a dnes již spolupráce upadá, také z důvodu nepříznivé geopolitické situace na Ukrajině.

Giessen

Giessen se rozkládá nedaleko Frankfurtu nad Mohanem. Velkou část populace tvoří studenti univerzity Justus Leipzig Universitat, díky nimž je Giessen označován jako

město s největší hustotou studentů v celém Německu. Zároveň se jedná o významné kongresové město.

Partnerství mezi městy Giessen a Hradec Králové vzniklo roku 1990 a spolupráce je zaměřená především na oblast školství a cestovního ruchu (kongresové turistiky). Představitelé Giessenu navštěvují Hradec Králové pravidelně. Na těchto setkáních dochází zejména k výměně informací a příkladů dobré praxe.

Kaštela

Chorvatská Kaštela je přímořské letovisko ležící na jihu státu. Kaštela je aglomerací sedmi měst a je známá rozvinutým cestovním ruchem. Populární je antický přístav, který je dnes turistickým centrem s nádhernými písčnými plážemi. Smlouva mezi Kaštelou a Hradcem Králové byla podepsána v roce 1992 a cílovou oblastí spolupráce je právě podpora cestovního ruchu.

Metz

Metz leží v severovýchodní Francii, na soutoku řek Mosela a Seille. Metz je známý vřelým přístupem k moderním technologiím, a proto je také nazýváno městem komunikace. Město je univerzitním střediskem díky třem univerzitám. Univerzita Paula Verlaina je dobře známá i hradeckým studentům, kteří zde mohou studovat v rámci evropského projektu Erasmus.

Smlouva o partnerství mezi Hradcem Králové a Metz byla podepsána roku 2001. Podobně jako u ostatních měst s univerzitním zaměřením, i zde spolupráce spočívá především v oblasti vzdělávání a výzkumu. Zároveň se zástupci Hradce Králové pravidelně účastní tradičních francouzských slavností Mirabelek.

Székesfehérvár

Székesfehérvár je stotisícovým městem ve středním Maďarsku. Po pádu komunistického režimu se Székesfehérvár stal sídlem mnoha nadnárodních korporací a město se tak stalo úspěšným ekonomickým centrem v rámci střední Evropy.

Memorandum o spolupráci bylo podepsáno v roce 2015, přičemž praktická náplň této spolupráce bude teprve tvořena v následujících letech. Měla by však být zaměřena zejména do oblasti podnikání, vzdělávání a výzkumu.

Walbrzych

Walbrzych je hlavním městem Dolnoslezského vojvodství v jihozápadním Polsku a dalším z univerzitních měst. Ačkoliv v historii mělo město spíše průmyslový význam, v dnešní době se jedná o významnou turistickou oblast.

Partnerství mezi Hradcem Králové a Walbrzychem bylo uzavřeno v roce 1991 a dodnes se jedná o intenzivní spolupráci. Společné projekty se zaměřují na oblast ochrany životního prostředí, výměnné pobyty dětí ze základních škol, pořádání vzájemných sportovních turnajů a podporu v oblasti podnikání. Jedním z konkrétních projektů na podporu turistického ruchu je vydání průvodce Z Walbrzychu do Hradce Králové.

Wroclaw

Polská Wroclaw je z hlediska počtu obyvatel největším partnerským městem Hradce Králové. Smlouva o partnerství byla podepsána v roce 2003. Spolupráce mezi těmito městy funguje převážně v oblasti vzdělání, v praktické rovině je pak naplněna konáním sportovních a kulturních akcí, včetně studentských výměnných pobytů.

4.2.2 Přehled zahraničních vztahů

Na základě vyjádření volených zastupitelů města je pro navázání zahraničních vztahů důležitá zejména užitečnost a životaschopnost nastavené spolupráce. Zahraniční vztahy jsou plánovány na základě koncepce zahraničních vztahů, která byla připravena v roce 2004 a je průběžně aktualizována. Následující text shrnuje ty nejvýznamnější zahraniční aktivity v roce 2015.

Z pohledu zahraničních vztahů byl uplynulý rok výjimečný zejména podpisem memoranda o spolupráci s maďarským městem Székesfehérvár, čímž se počet partnerských měst Hradce Králové rozšířil na deset. Značný mezinárodní přesah má také připravovaná vzpomínková akce, respektive soubor mnoha akcí, které se týkají

150. výročí bitvy u Hradce Králové. Na akci již přislíbili účast vrcholní představitelé všech partnerských a spolupracujících měst, včetně několika velvyslanců. Na tomto místě je nutné zdůraznit, že navázání osobních vztahů na dobré úrovni je často hlavním předpokladem budoucí spolupráce.

Dle koncepce zahraničních vztahů je jedním z prioritních cílů zahraniční spolupráce **zvyšování ekonomické prosperity a vytváření pracovních příležitostí**. V této oblasti bylo nejvýraznějším krokem posledních let navázání kontaktů s čínským městem Liaoche, které činí konkrétní kroky ke spolupráci s Lékařskou fakultou Univerzity Karlovy v Hradci Králové. Díky této spolupráci došlo v roce 2015 k otevření nového Česko-čínského centra tradiční čínské medicíny ve Fakultní nemocnici Hradec Králové. Na příští roky je v rámci tohoto projektu plánována výstavba centra tradiční čínské medicíny za téměř čtvrt miliardy korun, přičemž náklady zcela pokryje čínská strana.

Druhým prioritním cílem zahraniční spolupráce je **rozvoj turistického ruchu**. V roce 2015 je pokračováno v plnění akčního plánu v oblasti cestovního ruchu, který je určen pro roky 2013-2020. V rámci tohoto plánu jsou pravidelná setkávání aktérů cestovního ruchu ve městě (poskytovatelé ubytovacích a volnočasových služeb, provozovatelé atraktivit apod.), která zlepšují vzájemnou informovanost o připravovaných záměrech města i požadavcích jednotlivých provozovatelů. Ve spolupráci s univerzitami byl realizován pilotní dotazník mezi zahraničními studenty, který byl zaměřený na zjišťování jejich zkušeností s pobytem v Hradci Králové. Tento dotazník připravila komise pro rozvoj cestovního ruchu v souladu Koncepční studií cestovního ruchu pro město Hradec Králové a ve spolupráci s hradeckými vysokými školami. Závěrem je objektivní zhodnocení oblasti rozvoje a zlepšování služeb cestovního ruchu v Hradci Králové. Zároveň byla zjišťována spokojenost s podmínkami ke studiu na fakultě, s dostupností poskytovaných informací o městě a s podmínkami pro život ve městě. V roce 2016 je předpokládáno uskutečnění obdobného dotazníkového šetření ve větším rozsahu, pro potvrzení a zpřesnění zjištěných údajů.

V rámci rozvoje turistického ruchu je významná i účast města na českých i zahraničních veletrzích cestovního ruchu a zároveň prezentace města prostřednictvím dobrovolných svazků obcí Česká inspirace a Královská věnná města. Doplňkovou aktivitou je pak

distribuce propagačních materiálů v informačních centrech. Následující tabulka zobrazuje nejvýznamnější veletrhy s účastí zástupců Hradce Králové.

Tabulka č. 4: Významné veletrhy v roce 2015

DATUM VELETRHU	NÁZEV VELETRHU A MÍSTO KONÁNÍ
15. – 18. 1.	Regiontour – Brno
19. – 22. 2.	Holiday World – Praha
13. – 14. 3.	Infotour a cykloturistika – Hradec Králové
24. – 26. 9.	ITEP - Plzeň
20. – 22. 11.	Prezentace v OC Galeria Dominikanska - Wroclaw (Polsko)
18. – 22. 11.	Touristik & Caravaning International Leipzig - Lipsko (Německo)

Zdroj: MMHK, 2016

Obdobně byl pak Hradec Králové prezentován v rámci spolupráce s Destinačním managementem Hradecko a Královéhradeckým krajem. Pozornost je směřována zejména na Polsko, protože turisté z této země tvoří většinu zahraničních turistů směřujících do Hradce Králové, což je dáno zejména geografickou blízkostí polské hranice. Díky spolupráci s polským zastoupením agentury CzechTourism je polský trh oslovován cílenou distribucí propagačních materiálů.

Propagační materiály obecně tvoří značnou část aktivit města pro zlepšení pozice jakožto turistické destinace. Materiály lákají návštěvníky do města zejména na architekturu, rodinnou turistiku, cykloturistiku a kulturní akce. Stručnější informace o akcích a zajímavostech na území města jsou rovněž vyvěšeny na webu calendariumregina.cz a dostupné v českém, anglickém, německém, polském, italském, francouzském a ruském jazyce.

Tradičně nejvíce zahraničních návštěvníků a turistů zavítá do Hradce Králové ve spojení s některými z konaných akcí mezinárodního významu. Jedná se například o Grand Prix v karate, taneční soutěž WDSF Open, Divadla evropských regionů, festival hudby Jazz Goes to Town, Rock For People, Hip Hop Kemp, letecký den CIAF a podobně. Město se

dále snaží aktivně o získání dalších mezinárodních aktivit. V roce 2015 například ve spolupráci s Českou basketbalovou federací uspělo ve výběru místa konání Mistrovství Evropy žen v basketbale, které se bude konat v roce 2017 pod názvem Euro Basket Women 2017. Také tento turnaj bude znamenat nejen zvýšení návštěvnosti města, ale zároveň jeho zviditelnění v rámci Evropy.

Další kapitolou zahraničních vztahů města Hradec Králové jsou oficiální návštěvy zástupců cizích států. Při zahraničních návštěvách v regionu je nastavená spolupráce s oddělením mezinárodních vztahů Královéhradeckého kraje. Jedná se zejména o návštěvy velvyslanců a čelních představitelů zahraničních samospráv, kteří město navštěvují v rámci různých mezinárodních konferencí, či přímo na pozvání vedení samosprávy. Následující tabulka ukazuje přehled těchto významných návštěv v roce 2015.

Tabulka č. 5: Významné zahraniční návštěvy v roce 2015

DATUM NÁVŠTĚVY	JMÉNO VELVISLANCE A JEHO ZAŘAZENÍ
7. října	Andrew Schapiro, velvyslanec USA
15. května	Moncef Hajeri, velvyslanec Tunisu
14. května	Tibor Pető, velvyslanec Maďarska
10. března	Zumberelkham Dorjdamba, velvyslanec Mongolska
14. ledna	Aldo Amati, velvyslanec Itálie

Zdroj: MMHK, 2016

Specifickou kapitolou mezinárodních aktivit je **účast v humanitárních projektech**. V roce 2015 město Hradec Králové přispělo na obnovu infrastruktury v zemětřesením postiženém Nepálu, konkrétně v oblasti Sindhupalčok. Město poskytlo finanční příspěvek 250.000 Kč na výstavbu a rekonstrukci škol v postižených oblastech.

Podpora mezinárodního cestovního ruchu je v současné době realizována v podobě poskytování prezentačních materiálů a jejich aktivní distribucí. Nabízeny jsou na relevantní veletrhy i pořadatelům kongresů a konferencí. V roce 2015 vznikla nová regionální kancelář Hradec Králové Region Convention Bureau, která by měla přispět k dalšímu zvyšování zájmu o město, zejména jako o destinaci kongresové turistiky. Zároveň Hradec Králové vyvíjí poměrně značnou aktivitu v oblasti navazování kontaktů a následné spolupráce s partnerskými městy. Těch je v současné době deset, přičemž konkrétní spolupráce spočívá nejčastěji ve výměnných pobytech studentů, tedy v oblasti vzdělání a kulturní výměny.

Jedná se o kroky, které sice zvyšují povědomí o městě Hradec Králové v zahraničí, jejich reálný přínos však z dostupných údajů nelze zjistit a nelze tak určit jeho efektivitu. Podrobnější seznam významných schůzek je uveden v příloze této práce (příloha č. 1).

4.2.3 Další formy nadnárodní spolupráce

Město je členem Krajské hospodářské komory Královéhradeckého kraje, která velmi dobře spolupracuje při jednáních se zahraničními partnery zaměřenými na podnikání. V případě takových jednání je město přizváno jakožto významný partner v území.

Neopomenutelnou formou nadnárodní spolupráce je účast města na evropských dotačních titulech. Pro rozpočtové období 2014-2020 se jedná zejména o přípravu Integrovaných územních investic (ITI - Integrated Territorial Investments), které budou realizované v rámci Hradecko-pardubické aglomerace. Prostřednictvím ITI dochází ke zdůraznění role metropolitních oblastí, které jsou vnímány jako póly růstu a rozvoje území. Vzhledem ke skutečnosti, že tyto části území mají nejsilnější potenciál rozvoje, je potřeba podpořit jejich růst pomocí intervencí do oblastí, jež by měly být katalyzátorem jejich dalšího vývoje (CIRI, 2015). V připravované Strategii ITI Hradecko-pardubické aglomerace není sice cestovní ruch zmíněn přímo, avšak řada kroků vede k rozvoji aglomerace, zlepšení dopravní dostupnosti a dalším krokům, které budou mít nepřímý vliv na zvyšování atraktivity Hradce Králové jakožto turistické destinace.

Důležitá je také role hradeckého magistrátu jakožto zprostředkovatele mezinárodní spolupráce. Jedná se zejména o počáteční navazování kontaktů v oblasti kultury, vzdělávání, sportu i podnikání. Nastartovaná spolupráce mezi jednotlivými subjekty pak již funguje bez potřeby účasti města.

5 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

V rámci zjišťování různých forem spolupráce města Hradce Králové, ať už s obcemi či jinými právními subjekty, vyvstala otázka povědomí o takové spolupráci mezi občany města. Pro zjištění tohoto povědomí a názoru na různé formy spolupráce bylo přistoupeno k dotazníkovému šetření, které by dokázalo odpovědět na připravené hypotézy.

H1: Povědomí obyvatel Hradce Králové o spolupráci města Hradec Králové s ostatními městy a subjekty je na nízké úrovni.

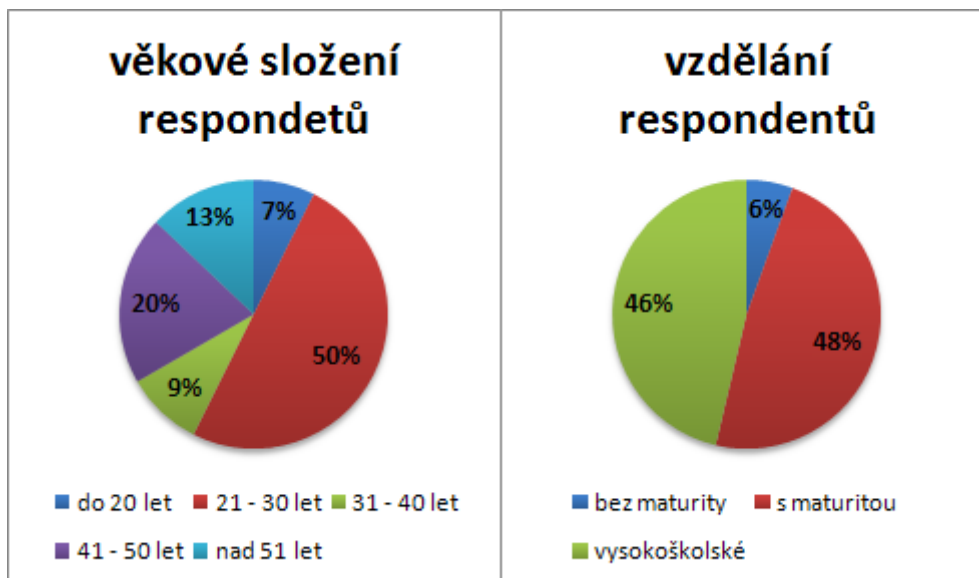
H2: Podpora cestovního ruchu nepatří k očekávaným přínosům spolupráce města Hradec Králové s ostatními městy a subjekty.

Dotazníkové šetření proběhlo v měsících únoru a březnu 2016. Dotazníkového průzkumu se zúčastnilo celkem 108 osob, přičemž pro formu distribuce byla zvolena kombinace adresného a náhodného oslovení respondentů prostřednictvím internetového formuláře. Přesné znění dotazníků je uvedeno v příloze této práce (příloha č. 2).

5.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Dotazník obsahoval celkem 17 otázek, z čehož prvních 4 byly zaměřené na charakteristiku respondentů, zbývajících 13 na znalost forem spolupráce obcí a jejich subjektivní hodnocení. Na dotazník odpovídalo celkem 60 žen a 48 mužů ve věku od 19 do 68 let. Rozložení respondentů z hlediska věku a nejvyššího dosaženého vzdělání je zobrazeno na následujících grafech.

Graf č. 1 a č. 2: Věkové a vzdělanostní složení respondentů

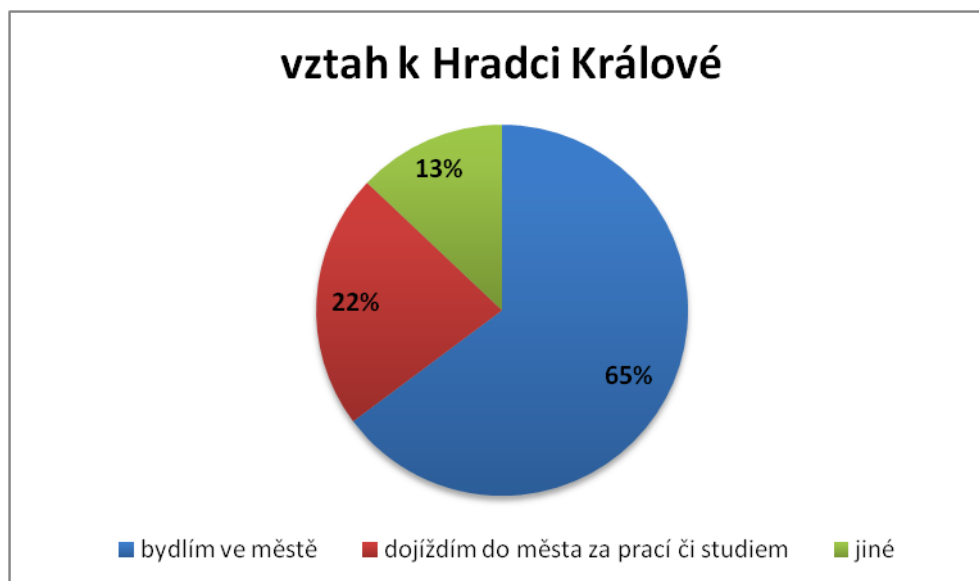


Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu je patrné, že nejvíce zastoupenou věkovou skupinou byly osoby ve věku 21 až 30 let. Z hlediska vzdělání pak bylo téměř rovnoměrné zastoupení mezi osobami se středoškolským vzděláním s maturitou a vysokoškolským vzděláním.

Dále došlo ke zjišťování vztahu respondentů k městu Hradec Králové. Zde je důležité upozornit na to, že dotazník odevzdalo více osob, avšak některé z nich nebyly zahrnuty do výsledků, protože nesplňovaly podmínku existujícího vztahu k Hradci Králové. Do výzkumu byly zařazeny pouze ty osoby, které v Hradci Králové bydlely, bydlí anebo do Hradce Králové pravidelně dojíždějí za prací či za vzděláním. Cílem tohoto opatření je zjišťovat názory pouze takových osob, u kterých se dá předpokládat zájem o dění ve městě. Následující graf zobrazuje vztah respondentů k Hradci Králové.

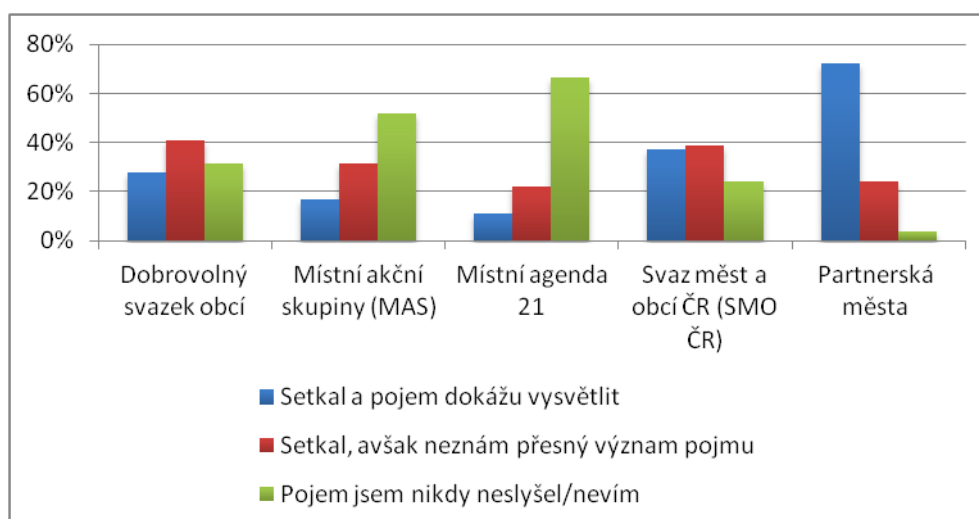
Graf č. 3: Vztah respondentů k Hradci Králové



Zdroj: vlastní výzkum

Většina respondentů uvedla, že v Hradci Králové přímo bydlí, nebo do města dojíždí za prací či vzděláním. Odpověď jiné reprezentuje například osoby bydlící v blízkosti města, které ho však často navštěvují. Následující sada otázek byla zaměřena na zjištění znalostí o konkrétních formách spolupráce.

Graf č. 4: Znalost konkrétních forem spolupráce

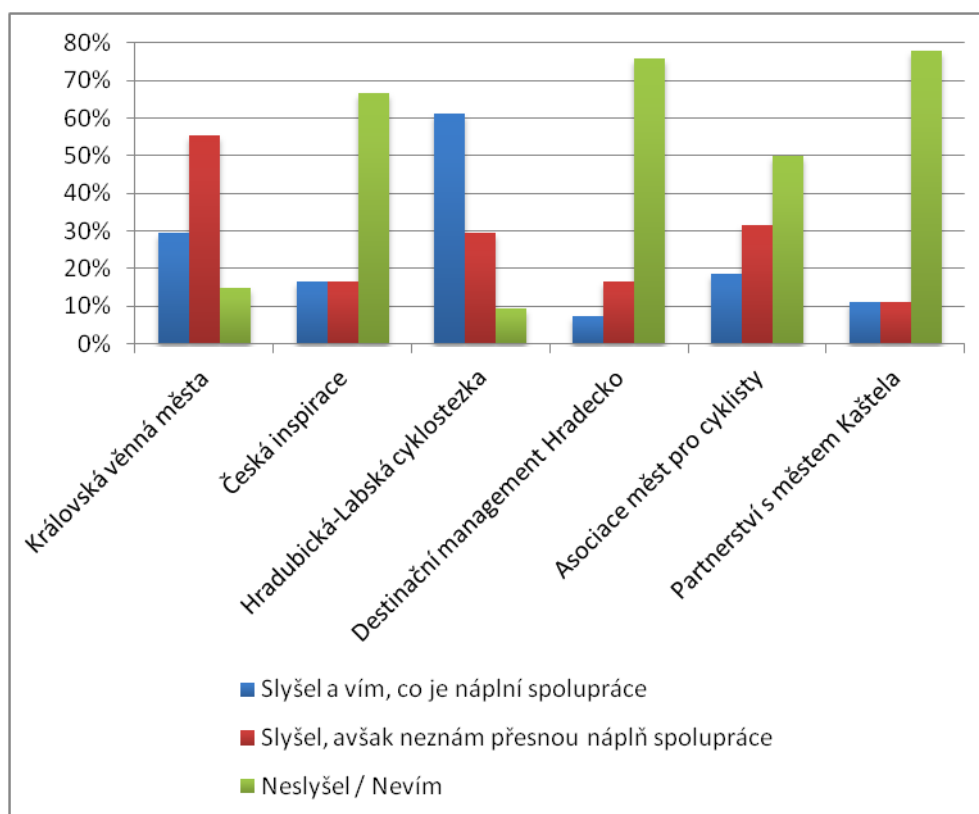


Zdroj: vlastní výzkum

Cílem této otázky bylo zjistit, jaké procento respondentů má přehled o tom, co znamenají jednotlivé formy spolupráce. Nejvíce dotazovaných znalo a dokázalo vysvětlit pojem partnerská města. Pouze 4 osoby uvedly, že se s tímto pojmem nikdy nesetkaly a ani ho nedokážou vysvětlit. Vyšší počet respondentů se ještě setkal s pojmy dobrovolný svazek obcí a Svaz měst a obcí ČR. V těchto případech více než dvě třetiny respondentů formu spolupráce znají. Naopak Místní akční skupiny a Místní agenda 21 dopadly v tomto srovnání nejhůře, kdy více než polovina respondentů se s danou formou spolupráce nikdy nesetkala.

Úkolem další otázky bylo zjistit přehled respondentů o již existujících formách spolupráce města Hradce Králové.

Graf č. 5: Povědomí o účasti Hradce Králové na konkrétních formách spolupráce

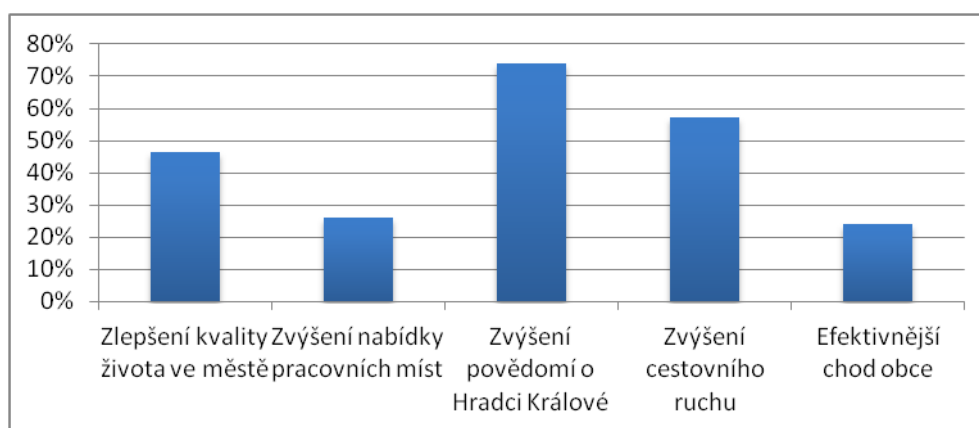


Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu lze vyčíst, že nejznámější je členství města v dobrovolném svazku obcí Hradubická-Labská cyklostezka, kdy se s touto formou spolupráce nesetkala pouze desetina dotazovaných. Dobré povědomí měli respondenti také o dobrovolném svazku obcí Královská věnná města. Naopak o členství města v Asociaci měst pro cyklisty, České inspiraci, Destinačním managementu Hradecko a o partnerství s chorvatským městem Kaštela mělo povědomí jen malé procento osob.

Další otázka zjišťovala názor respondentů na přínosy spolupráce Hradce Králové s jinými obcemi v České republice.

Graf č. 6: Přínos spolupráce Hradce Králové s jinými obcemi a subjekty v ČR

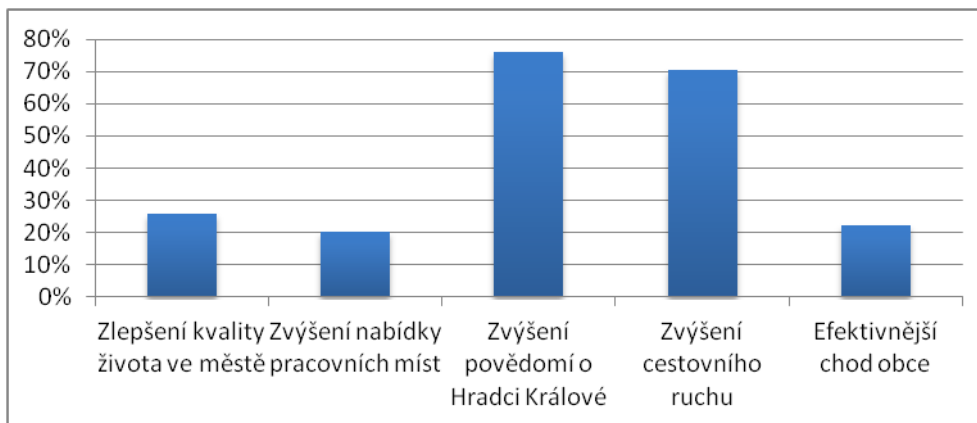


Zdroj: vlastní výzkum

Cílem otázky bylo zjistit, v jakých konkrétních oblastech má dle respondentů spolupráce Hradce Králové s jinými obcemi a subjekty v ČR největší přínos. U této otázky bylo možné zvolit více odpovědí. Nejvíce osob se domnívá, že přínosem je zejména zvyšování povědomí o Hradci Králové a zvýšení cestovního ruchu. Téměř polovina respondentů spatřuje přínos také v oblasti zlepšování kvality života ve městě, což je souhrnný ukazatel spokojenosti. Méně než třetina osob se pak domnívá, že spolupráce může přinést zvyšování nabídky pracovních míst či efektivnější chod obce.

Také další otázka byla zaměřena na přínos spolupráce s obcemi a subjekty, tentokrát mimo území České republiky.

Graf č. 7: Přínos spolupráce Hradce Králové s jinými obcemi a subjekty mimo ČR



Zdroj: vlastní výzkum

Nejvíce respondentů zastává názor, že největším přínosem zahraniční spolupráce je zvyšování povědomí o Hradci Králové a zvyšování cestovního ruchu. Na tuto otázku odpovědělo kladně ještě více respondentů, než v případě národní spolupráce. Ostatní přínosy mezinárodní spolupráce vnímá pouze menší procento respondentů.

ZÁVĚR

V teoretické části této bakalářské práce došlo k definování cestovního ruchu a souvisejících pojmů. Pozornost byla zaměřena také na vymezení destinace a destinačního managementu. Důležité bylo i představení přínosů cestovního ruchu na obecné úrovni a se zaměřením na městské oblasti. Je možné tvrdit, že v rozvoji měst hraje cestovní ruch poměrně významnou roli a může být zdrojem dlouhodobých příjmů v regionu. Pokud je cestovní ruch podporován, dochází k tvorbě nových pracovních příležitostí. Cestovní ruch se tak může stát prostředkem pro rozvoj regionu prostřednictvím ekonomických a sociálních příležitostí subjektům pohybujícím se v tomto sektoru ekonomiky. Cestovní ruch je zároveň poměrně čistým odvětvím ekonomiky bez negativních vnějších vlivů a jako takový je v souladu s konceptem udržitelného rozvoje.

Druhá teoretická kapitola byla věnována partnerství a definicím souvisejících pojmů. V této kapitole došlo k představení výhod spolupráce obcí a zároveň k představení konkrétních forem spolupráce. Český právní řád poskytuje široký rámec pro různé formy spolupráce a partnerství obcí navzájem i s dalšími subjekty, přičemž nejčastější formou spolupráce je vytvoření dobrovolného svazku obcí. Zvláštní pozornost byla v této kapitole věnována spolupráci v rámci partnerských (sesterských) měst a vývoji tohoto fenoménu.

Praktická část začíná třetí kapitolou, která na příkladu krajského města Hradec Králové zkoumá konkrétní formy spolupráce a jejich vztah k cestovnímu ruchu. Nejprve je v krátkosti představena strategie cestovního ruchu města, podle které je hlavním cílem Hradce Králové nabídnout turistům z Česka a ze zahraničí široké spektrum zážitků, které bude zajištěno nabídkou služeb a produktů vycházejících ze vzájemné spolupráce aktérů cestovního ruchu. Dle strategických materiálů je hlavní snahou umocňovat turistický potenciál města na trhu cestovního ruchu a postupně zvyšovat ekonomickou výtěžnost z cestovního ruchu a tím i jeho úlohu v regionu.

Třetí kapitola práce obsahuje také soupis všech významných forem spolupráce města Hradce Králové, které jsou relevantní v oblasti cestovního ruchu. Došlo tak k popisu a určení náplně národních forem spolupráce v rámci Destinačního managementu Hradecko, dobrovolných svazků obcí Královská věnná města, Česká inspirace a Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska. Dále byly popsány nepřímé dopady členství Hradce Králové v Asociaci měst pro cyklisty a obecně prospěšných společnostech Labská stezka a Hradubická-Labská stezka na oblast cestovního ruchu. V oblasti zahraniční spolupráce byly popsány vztahy města v rámci partnerských měst a další významné aktivity Hradce Králové s mezinárodním přesahem.

Závěrečná kapitola shrnuje výsledky dotazníkového šetření, jehož cílem bylo vyhodnocení testovaných hypotéz (H1: Povědomí obyvatel Hradce Králové o spolupráci města Hradec Králové s ostatními městy a subjekty je na nízké úrovni; H2: Podpora cestovního ruchu nepatří k očekávaným přínosům spolupráce města Hradec Králové s ostatními městy a subjekty). První z hypotéz nelze označit za ověřenou, protože téměř 90 % respondentů zná náplň nebo alespoň slyšelo o účasti města v dobrovolných svazcích obcí Hradubická-Labská cyklostezka a Královská věnná města. Jedná se o spolupráci, jejímž účelem je v prvním případě výstavba cyklostezky mezi krajskými městy Hradec Králové a Pardubice a v druhém případě zvyšování povědomí o městě a tematicky zaměřená podpora cestovního ruchu. Na druhé straně, méně než polovina lidí se někdy setkala s účastí Hradce Králové v Asociaci měst pro cyklisty, Destinačním managementu Hradecko, dobrovolném svazku obcí Česká inspirace. Překvapivé bylo také zjištění, že přestože většina lidí zná pojem partnerská města a jeho význam, jen minimum lidí ví o partnerské spolupráci Hradce Králové a chorvatské Kaštely. Toto město bylo vybráno jako zástupce Chorvatska, tedy země, ve které tráví mnoho Čechů svou dovolenou.

Druhá testovaná hypotéza nebyla potvrzena. Podpora cestovního ruchu byla respondenty dotazníkového šetření hodnocena jako druhý nejvíce očekávaný přínos spolupráce. V rámci vnitrostátní spolupráce je podpora cestovního ruchu přínosem podle 58 % dotazovaných, v případě mezinárodní spolupráce dokonce podle 70 % dotazovaných. Lépe je vnímán pouze přínos v podobě zvyšování povědomí o městě Hradec Králové.

V této bakalářské práci tak došlo k představení teoretických východisek cestovního ruchu, náležitostí spolupráce měst s ostatními městy a subjekty a ukázce konkrétních forem spolupráce na příkladu Hradce Králové. Práce tak poskytuje přehled o spolupráci měst a jejím dopadu na oblast cestovního ruchu. Pro další rozpracování tématu by bylo možné přistoupit například k výzkumu, jehož cílem by bylo zjištění důvodů o nízkém povědomí veřejnosti o partnerské spolupráci Hradce Králové a navržení zlepšení v této oblasti.

ZDROJE

Literatura

- BLAŽEK, Jiří a David UHLÍŘ. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. Vyd. 2., přeprac. a rozš. Praha: Karolinum, 2011, 342 s. ISBN 978-80-246-1974-3.
- CIRI (Centrum investic, rozvoje a inovací). *Strategie integrované územní investice Hradecko-pardubické aglomerace*. 2015.
- FRANCOVÁ, Eva. *Cestovní ruch*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2003, 119 s. ISBN 80-244-0719-1.
- HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011, 216 s. ISBN 978-80-7373-107-6.
- HLADKÁ, Jitka. *Technika cestovního ruchu*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 1997, 161 s. ISBN 80-7169-476-2.
- HORNER, Susan. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada, 2003, 486 s. ISBN 80-247-0202-9.
- HŮLKOVÁ, Gabriela, Otto MERTENS a Barbora VESELÁ. *Současné trendy v partnerství měst a obcí*. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2012.
- INDROVÁ, Jarmila. *Cestovní ruch*. Vyd. 2., přeprac. V Praze: Oeconomica, 2009, 122 s. ISBN 978-80-245-1569-4.
- JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Marketing v cestovním ruchu: jak uspět v domácí i světové konkurenci*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2012, 313 s. ISBN 978-80-247-4209.
- KHENDRICHE TRHLÍNOVÁ, Zuzana. *Partnerství v rozvoji obcí, měst a regionů*. Praha: Auditorium, 2014, 233 s. ISBN 978-80-87284-44-5.
- KOTÍKOVÁ, Halina. Tourism as a theoretical discipline in the context of kinanthropology. In: *Tělesná kultura*. Olomouc: UPOL, 2010, s. 82-96. DOI: 10.5507/tk.2010.012. ISSN 12116521.
- MMHK (Magistrát města Hradec Králové). *Koncepční studie cestovního ruchu pro město Hradec Králové na období 2013 – 2020*. 2014.
- MMHK (Magistrát města Hradec Králové). *Strategický plán rozvoje města do roku 2030*. 2013.

- MMHK (Magistrát města Hradec Králové). *Zpráva o plnění Koncepce rozvoje cestovního ruchu města Hradec Králové*. 2016a.
- MMHK (Magistrát města Hradec Králové). *Zpráva o plnění Koncepce rozvoje zahraničních vztahů města Hradec Králové*. 2016b.
- NECHVÍLOVÁ, Stanislava, Michal HOLÝ a Jiří KRÁTKÝ. *Partnerství pro cestovní ruch*. 1. vyd. Pardubice: První regionální rozvojová, 2006, 100 s. ISBN 80-903866-1-x.
- OECD. *Successful partnerships*. Paris: OECD LEED, 2006.
- PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, konkurenceschopnost destinací turismu, produkt a partnerství v turismu*. 2., aktualizované a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014, 262 s. ISBN 978-80-247-3643-3.
- PALATKOVÁ, Monika. *Marketingový management destinací: strategický a taktický marketing destinace turismu, systém marketingového řízení destinace a jeho financování, řízení kvality v destinaci a informační systém destinace*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 207 s. ISBN 978-80-247-3749-2.
- PALATKOVÁ, Monika. *Mezinárodní turismus: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, změny mezinárodního turismu v důsledku globálních změn, evropská integrace a mezinárodní turismus*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014, 251 s. ISBN 978-80-247-4862-7.
- SEIFERTO VÁ, Věra. *Průvodcovské činnosti*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 207 s. ISBN 978-80-247-4807-8.
- VAJČNEROVÁ, Ida. *Destinační management*. 1. vyd. V Brně: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2009, 68 s. ISBN 978-80-7375-333-7.

Internetové zdroje

- Česká inspirace [online]. 2016 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.ceskainspirace.cz/>
- Historická sídla [online]. 2016 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.historickasidla.cz/>
- Destinační management Hradecko [online]. 2016 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.hradecko.eu/>

Hradubická-Labská cyklostezka [online]. 2016 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.hradubickacyklostezka.cz/>

Labská stezka [online]. 2016 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.labskastezka.cz/>

Královská věnná města [online]. 2016 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z: <http://www.vennamesta.cz/>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Důvody cestování	6
Obrázek 2: Typologie cestujících s ohledem na zařazení do statistiky cestovního ruchu	7
Obrázek 3: Destinační management	16
Obrázek 4: Pilíře udržitelného rozvoje	20
Obrázek 5: Fotografie z města Hradec Králové	29
Obrázek 6: Webová prezentace Destinačního managementu Hradecko	34
Obrázek 7: Webová prezentace Královských věnných měst.....	38
Obrázek 8: Webová prezentace svazku obcí Česká inspirace	41
Obrázek 9: Webová prezentace Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezka.....	42
Obrázek 10: Mapa partnerských měst Hradce Králové.....	46

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 a č. 2: Věkové a vzdělanostní složení respondentů	56
Graf č. 3: Vztah respondentů k Hradci Králové	57
Graf č. 4: Znalost konkrétních forem spolupráce	57
Graf č. 5: Povědomí o účasti Hradce Králové na konkrétních formách spolupráce	58
Graf č. 6: Přínos spolupráce Hradce Králové s jinými obcemi a subjekty v ČR.....	59
Graf č. 7: Přínos spolupráce Hradce Králové s jinými obcemi a subjekty mimo ČR	60

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Seznam významných akcí v Hradci Králové v roce 2015.....I

Příloha 2: Plné znění dotazníkuVI

Příloha č. 1: Seznam významných akcí v Hradci Králové v roce 2015

- 14. ledna navštívil Hradec Králové americký velvyslanec Andrew Schapiro. Během návštěvy si prohlédl výrobu v závodu ZVU POTEZ a.s., která část své výroby exportuje do USA. Poté se setkal se studenty Gymnázia Boženy Němcové. Velvyslance rovněž přijal primátor města. Předmětem rozhovoru bylo zejména fungování města a jeho ekonomická situace.
- 31. ledna se uskutečnil jubilejní 10. Česko-Slovenský bál pod záštitou hradeckého i banskobystrického primátora. Bál připravila Regionální obec Slováků ve spolupráci s Hradeckou kulturní a vzdělávací společností a partnerským městem Banská Bystrica, které na akci reprezentovala Ľudová hudba Bystrina.
- 7. března se Anna Maclová, náměstkyně primátora setkala v Adalbertinu s hosty festivalu Kouzlo Orientu – velvyslanci z Maroka, Ghany, Pakistanu, Malaysie, Iraku a Afghanistanu. Festival již pravidelně pořádá skupina Sahar v čele s Danou Minaříkovou.
- 10. března přijal Zdeněk Fink, primátor města, velvyslance Tuniska J. E. Moncefa Hajeriho. Setkání se účastnil také Jan Štěřba, ředitel Gymnázia Boženy Němcové, které dlouhodobě spolupracuje s partnery z tuniského města Sfax. Kromě spolupráce v oblasti kultury a vzdělávání pan velvyslanec zmínil i ekonomickou spolupráci, kterou se pokusil navázat na setkání s Krajskou hospodářskou komorou. Setkání se zúčastnil také Ondřej Tikovský, kancléř Univerzity Hradec Králové. Ten představil UHK a nabídl panu velvyslanci možnost vystoupení před studenty. Také nabídl možnost navázání spolupráce UHK s některou z tuniských univerzit a případnou stáž pro tuniské studenty zdarma v rámci pilotního projektu.
- 13.-14. března proběhl již 16. ročník veletrhu cestovního ruchu Infotour a cykloturistika v hradeckém Aldisu. Mezi více než 134 vystavovateli z České republiky, Slovinska, Rakouska, Chorvatska, Slovenska a Polska byl i svazek Královská věnná města nebo Česká inspirace.
- 8. dubna se na hradeckém magistrátu uskutečnilo jednání mezi zástupci města Hradec Králové, jeho kulturních institucí a představiteli města Wrocław

společně se zástupci projektu Wroclaw Evropské hlavní město kultury 2016. Za Hradec Králové vedla jednání Anna Maclová, náměstkyně primátora, dále byli přítomni zástupci Klicperova divadla, Filharmonie HK, HKVS a společnosti Kontrapunkt. Předmětem schůzky bylo zapojení hradeckých kulturních institucí do programu Evropského hlavního města kultury a zároveň navázání dlouhodobější spolupráce.

- 13.-14. dubna se v kongresovém centru Aldis uskutečnil 18. ročník mezinárodní konference Internet ve státní správě a samosprávě. Jedinečná akce v celé ČR přivítala více než dva tisíce účastníků.
- květen již tradičně patří mezinárodnímu festivalu dixielandové a jazzové hudby kapel střední Evropy „Středoevropský jazzový most“. Festival, který je součástí United Europe Jazz Festival pořádá Hradecká kulturní a vzdělávací společnost ve spolupráci s městy Banská Bystrica (Slovensko), Salgótarján (Maďarsko) a Zakopané (Polsko) a za podpory města Hradec Králové a Královéhradeckého kraje.
- 14. května uspořádala Filharmonie Hradec Králové ve spolupráci s velvyslanectvím Maďarské republiky den Maďarska. Slavnostního programu se zúčastnil i velvyslanec Maďarska J. E. Tibor Pető.
- 15.-16. května proběhlo v Hradci Králové 3. mistrovství Evropy Mongolů žijících v Evropě. Město na akci zastupovala Anna Maclová, náměstkyně primátora, která se zde také setkala s velvyslancem Mongolska v ČR J. E. Zumberellkham Dorjdamba. Turnaje se účastnili hráči z Belgie, Rakouska, Švédska a České republiky.
- 10.-11. června se Hradci Konaly patnácté Hradecké sportovní hry mládeže s mezinárodní účastí. Sportovci ve věku 12 – 15 let soutěžili v plaveckých a atletických disciplínách. Svá města přijeli reprezentovat i žáci z partnerských měst, a to konkrétně ze slovenské Banské Bystrice a z polské Wroclawi. Hradecké sportovní hry mládeže jsou akcí, ve které soutěží nejen jednotlivci mezi sebou, ale především soutěží za svou školu. Celkovým vítězem her se v roce 2015 stala ZŠ Štefcova.
- 12. června se Anna Maclová, náměstkyně primátora, setkala s hosty Sborových slavností Czech choir festival Hradec Králové s Johnem Galea, který je ředitelem

mezinárodního festivalu sborového zpěvu na Maltě a dirigentem Stephenem Hinhin Lam z Hong-Kongu.

- 19.-28. června proběhl jubilejní 21. Ročník festivalu Divadlo evropských regionů. Během deseti dnů se divákům představila divadla z Česka, Francie, Německa, Slovenska, Velké Británie, Finska, Islandu, Itálie, Bulharska, Maďarska a Slovinska.
- července se zúčastnili náměstci primátora Anna Maclová a Milan Jaroš besedy v rámci vzdělávací akce Motivation Matrix za účasti mladých lidí ze 7 zemí (ČR, Portugalsko, Makedonie, Řecko, Kypr, Maďarsko a Itálie), kterou pořádala organizace KURO s cílem motivace mladých lidí k aktivnímu zapojení se do dění ve společnosti.
- července se do katedrály Svatého Ducha sjeli rytíři řádu svatého Ferdinanda z Rakouska, Německa, Monaka, Belgie a dalších zemí. Do svých řad při této příležitosti přijali Ivana Dubce z Hradce Králové. Slavnosti se zúčastnili náměstci Anna Maclová a Jindřich Vedlich.
- 13.-15. srpna zavítala do Hradce Králové skupina návštěvníků spolku Česko-německého přátelství z partnerského města Giessen. Setkaly se s nimi náměstkyně primátora Anna Maclová a Romana Lišková. Ve čtvrtek odpoledne skupina navštívila stanici dobrovolných hasičů v Malšově Lhotě. V diskuzi mimo jiné porovnávali činnost hasičů v ČR a Německu. Byla jim představena technika, výstroj, výzbroj, vybavení stanice atd. Pan Rolf Krieger, jeden z vedoucích skupiny, vyjádřil přání přivítat hradecké hasiče v Giessenu a nastartovat spolupráci.
- 18. srpna se Anna Maclová, náměstkyně primátora, zúčastnila na pozvání marocké velvyslankyně paní Otmani Dne Maroka v hoteli Hilton v Praze.
- 20.-21. srpna proběhla nejzásadnější akce roku 2015 z pohledu zahraničních vztahů. V maďarském Székesfehérváru bylo podepsáno Memorandum o spolupráci. Akce proběhla u příležitosti národního svátku Svatého Štěpána v Székesfehérváru. Město Hradec Králové zastupovali primátor města Zdeněk Fink a náměstkyně Anna Maclová. Během návštěvy byli přijati primátorem města na radnici, kde proběhlo jednání o konkrétních zájmech a prvních

společných aktivitách zejména v oblasti kultury a sportu. I za účasti několika radních a novinářů pak došlo k podpisu memoranda o spolupráci.

- 26. srpna proběhlo jednání Anny Maclové, náměstkyně primátora, s dr. Andorem Mészárosem z ELTE University v Budapešti za účasti dr. Atilla Pató, ohledně možnosti uspořádání workshopu u příležitosti 150. výročí bitvy u Hradce Králové. Ta poté vyzvala ke spolupráci UHK a slovenské partnery z Banské Bystrice a Prešova, byla podána žádost o grant na Visegrádský fond.
- 9. září navštívili město Hradec Králové zástupci veřejné správy Černé Hory. V odpoledním programu jim byl představen projekt Technologického centra Hradec Králové a poté byli seznámeni se zkušenostmi, jak město Hradec Králové čerpalo evropské dotace v období 2007 – 2013/15. Město Hradec Králové zastupoval Ing. Jozef Čižmár.
- 11.-12. září proběhly v partnerském městě Banské Bystrici oslavy dnů města spojené s tradičním Radvanským jarmarkem. Město Hradec Králové na akci zastupovala Anna Maclová, náměstkyně primátora, která se mj. setkala na jednání se zástupcem primátora Jakubem Gajdošíkem. Projednali několik konkrétních možností další spolupráce, zejména zájem o mezinárodní projekt v sociální oblasti zaměřený na podporu zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných lidí a pokračování ve vzájemné spolupráci v kulturní oblasti.
- 16.-19. září se uskutečnila pracovní cesta ředitelů hradeckých základních a mateřských škol do nového spolupracujícího města Székesfehérvár (Maďarsko) organizovaná Národním institutem pro další vzdělávání. Jejím cílem bylo poznat maďarský vzdělávací systém. Během pobytu skupina navštívila mateřské, základní školy, uměleckou školu i školu se speciálním zaměřením.
- 18.-20. září proběhly v partnerském městě Giessenu oslavy 25 let spolupráce obou měst. Město na akci zastupoval Zdeněk Fink, primátor města a Romana Lišková, náměstkyně primátora. Během oslav byla předána medaile města panu Dietru Geisslerovi, radnímu města Giessen, který stál u podpisu partnerské smlouvy a celých 25 let spolupráci osobně rozvíjí.
- října se uskutečnily na půdě UHK XII. Hradecké dny sociální práce s mezinárodní účastí na téma Sociální práce v nejisté době. Slavnostního zahájení se zúčastnila i paní ministryně MPSV Michaela Marksová-Tominová. Se zdravicí za město

vystoupila i za přítomnosti Jindřicha Vedliča, náměstka primátora vystoupila Anna Maclová, náměstkyně primátora. Zároveň se setkala se zahraničními účastníky z USA a Tchajwanu.

- 7. října přijel na návštěvu do Hradce Králové J. E. Aldo Amati, velvyslanec Itálie. Na schůzce s primátorem města se zajímal o možnosti spolupráce v oblasti školství na všech úrovních. Nabídl spolupráci filozofické fakultě, s některou s italských vysokých škol. Během návštěvy navštívil i biskupskou rezidenci a Hospodářskou komoru královéhradeckého kraje.
- 10. listopadu představili svou kulturu, tradice i kuchyni cizinci ze třiceti zemí čtyř kontinentů na již tradičním festivalu Setkání národů v hradeckém Adalbertinum. K vidění byly národní tance, tradiční výrobky a kroje a návštěvníci mohli ochutnat i cizokrajnou kuchyni. Zahájení festivalu se za město zúčastnila náměstkyně primátora Anna Maclová.
- 11. listopadu navštívili zástupci turecké veřejné správy v rámci studijní cesty po České republice i město Hradec Králové. Na programu bylo představit turecké delegaci nástroj územního rozvoje „integrované územní investice (ITI – Integrated Territorial Investments)“, který umožňuje efektivní, transparentní a jednodušší implementaci územní strategie. A zejména seznámení se s praxí, tj. s přípravou Strategie ITI Hradecko-pardubické aglomerace a její implementací. Město Hradec Králové zastupovala Mgr. Eliška Babková. Delegace dále absolvovala prohlídku Technologického centra Hradec Králové, kde byl představen jejich projekt a město (Ing. Jozef Čižmár) navázalo prezentací s tematikou čerpání evropských dotací v dotačním období 2007 – 2013/15.
- 11. prosince Anna Maclová, náměstkyně primátora, prezentovala město Hradec Králové a oblast vzdělávání na mezinárodním semináři "Quality in non-formal education" za účasti 30 účastníků z 25 zemí. Seminář pořádala organizace KURO.

(zdroj: MMHK, 2016b)

Příloha č. 2: Plné znění dotazníku

DOTAZNÍK – POVĚDOMÍ O PARTNERSKÉ SPOLUPRÁCI MĚSTA HRADEC KRÁLOVÉ

Vážená paní, vážený pane,

prosím Vás o vyplnění následujícího krátkého dotazníku, jehož účelem je zjistit Vaše povědomí a názory na partnerskou spolupráci města Hradec Králové s jinými městy a dalšími subjekty. Výsledky dotazníkového šetření budou využity pouze pro účely akademického výzkumu. **Dotazník je zcela anonymní, nikde není potřeba vyplňovat jméno.** U každé otázky uveďte vždy jen jednu odpověď.

1) Jste žena, nebo muž?

a) žena

b) muž

2) Kolik je Vám let?

..... let

3) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

a) bez maturity (základní, výuční list)

b) s maturitou

c) vysokoškolské

4) Jaký je Váš vztah k městu Hradec Králové?

a) ve městě bydlím

b) dojíždím do města za prací či studiem

c) nepocházím z Hradce Králové a v tomto městě se téměř nebo vůbec nepohybuji

d) jiné

5) Setkal(a) jste se někdy s uvedenými formami spolupráce obcí a dokázal(a) byste je popsat?

5a) Dobrovolný svazek obcí

a) Setkal a pojem dokážu vysvětlit

b) Setkal, avšak neznám přesný význam pojmu

c) Pojem jsem nikdy neslyšel / Nevím

5b) Místní akční skupina (MAS)

a) Setkal a pojem dokážu vysvětlit

b) Setkal, avšak neznám přesný význam pojmu

c) Pojem jsem nikdy neslyšel / Nevím

5c) Místní agenda 21

a) Setkal a pojem dokážu vysvětlit

b) Setkal, avšak neznám přesný význam pojmu

c) Pojem jsem nikdy neslyšel / Nevím

5d) Svaz měst a obcí ČR (SMO ČR)

- | | | |
|------------------------------------|---|--------------------------------------|
| a) Setkal a pojem dokážu vysvětlit | b) Setkal, avšak neznám přesný význam pojmu | c) Pojem jsem nikdy neslyšel / Nevím |
|------------------------------------|---|--------------------------------------|

5e) Partnerská města

- | | | |
|------------------------------------|---|--------------------------------------|
| a) Setkal a pojem dokážu vysvětlit | b) Setkal, avšak neznám přesný význam pojmu | c) Pojem jsem nikdy neslyšel / Nevím |
|------------------------------------|---|--------------------------------------|

6) Slyšel(a) jste někdy o účasti Hradce Králové v uvedených svazcích/sdruženích/asociacích a znáte jejich náplň?

6a) Královská věnná města

- | | | |
|--|--|---------------------|
| a) Slyšel a vím, co je náplní spolupráce | b) Slyšel, avšak neznám přesnou náplň spolupráce | c) Neslyšel / Nevím |
|--|--|---------------------|

6b) Česká inspirace

- | | | |
|--|--|---------------------|
| a) Slyšel a vím, co je náplní spolupráce | b) Slyšel, avšak neznám přesnou náplň spolupráce | c) Neslyšel / Nevím |
|--|--|---------------------|

6c) Hradubická-Labská cyklostezka

- | | | |
|--|--|---------------------|
| a) Slyšel a vím, co je náplní spolupráce | b) Slyšel, avšak neznám přesnou náplň spolupráce | c) Neslyšel / Nevím |
|--|--|---------------------|

6d) Destinační management Hradecko

- | | | |
|--|--|---------------------|
| a) Slyšel a vím, co je náplní spolupráce | b) Slyšel, avšak neznám přesnou náplň spolupráce | c) Neslyšel / Nevím |
|--|--|---------------------|

6e) Asociace měst pro cyklisty

- | | | |
|--|--|---------------------|
| a) Slyšel a vím, co je náplní spolupráce | b) Slyšel, avšak neznám přesnou náplň spolupráce | c) Neslyšel / Nevím |
|--|--|---------------------|

6f) Partnerství s městem Kaštela, Chorvatsko

- | | | |
|--|--|---------------------|
| a) Slyšel a vím, co je náplní spolupráce | b) Slyšel, avšak neznám přesnou náplň spolupráce | c) Neslyšel / Nevím |
|--|--|---------------------|

**7) Představuje podle Vás spolupráce Hradce Králové s jinými obcemi
a subjekty v České republice přínos v těchto oblastech:**

zlepšení kvality života ve městě	a) ano	b) ne	c) nevím
zvýšení nabídky pracovních míst	a) ano	b) ne	c) nevím
efektivnější chod obce	a) ano	b) ne	c) nevím
zvýšení povědomí o Hradci Králové	a) ano	b) ne	c) nevím
zvýšení cestovního ruchu	a) ano	b) ne	c) nevím

**8) Představuje podle Vás spolupráce Hradce Králové s jinými obcemi
a subjekty mimo Českou republiku přínos v těchto oblastech:**

zlepšení kvality života ve městě	a) ano	b) ne	c) nevím
zvýšení nabídky pracovních míst	a) ano	b) ne	c) nevím
efektivnější chod obce	a) ano	b) ne	c) nevím
zvýšení povědomí o Hradci Králové	a) ano	b) ne	c) nevím
zvýšení cestovního ruchu	a) ano	b) ne	c) nevím

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
Vedlichová Tereza	Medkova 1315/21, Hradec Králové – Pražské Předměstí	I1301116

TÉMA ČESKY:

Partnerská města Hradce Králové

TÉMA ANGLICKY:

Sister cities of Hradec Králové

VEDOUCÍ PRÁCE:

Mgr. Alexandr Gregar - KRCCR

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Dodržení metodických pokynů pro vypracování bakalářských a diplomových prací (Výnos UHK č.1/2000 v platném znění)

Stanovení cíle a pracovních hypotéz:

Cílem této bakalářské práce je přiblížit téma partnerství měst na národní a mezinárodní úrovni a na příkladu Hradce Králové definovat možné přínosy takové spolupráce. Teoretická část práce obsahuje obecný popis spolupráce mezi městy na různých úrovních, od sdružování v asociacích po vytváření sesterských svazků. Zároveň dochází k definici možných přínosů takové spolupráce, a to na národní i mezinárodní úrovni. Navazující částí je případová studie Hradce Králové, kde dochází ke krátkému představení města a detailnímu popisu existujících forem spolupráce s ostatními městy v České republice i ve světě. Součástí této části práce je zároveň šetření mezi obyvateli města, jehož cílem je zjistit veřejné povědomí o spolupráci Hradce Králové s ostatními městy. Na základě analýzy dostupných dokumentů a rozhovorů se zaměstnanci Magistrátu města Hradec Králové bude následně provedeno zjištění o nejpřínosnější formě spolupráce z pohledu reálných výstupů.

Úkolem praktické části je ověření následujících hypotéz:

H1: "Povědomí obyvatel Hradce Králové o jeho spolupráci s ostatními městy je na nízké úrovni."

H2: "Největší přínos spočívá ve spolupráci měst zaměřené na konkrétní témata."

Struktura bakalářské práce:

- terminologie (partnerství, spolupráce, participace)
- obecné výhody partnerství a spolupráce veřejných institucí
- partnerství měst na národní úrovni
- partnerství měst na mezinárodní úrovni
- případová studie Hradec Králové
- krátký popis města
- národní partnerství města HK a jeho reálné přínosy
- mezinárodní partnerství HK a jeho reálné přínosy
- dotazníkové šetření a jeho vyhodnocení
- závěr o potvrzení/vyvrácení testovaných hypotéz

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

NECHVÍLOVÁ Stanislava, HOLÝ Michal, KRÁTKÝ Jiří. Navazování partnerství pro cestovní ruch; Pardubice: První regionální rozvojová, 2006

NECHVÍLOVÁ Stanislava, HOLÝ Michal, KRÁTKÝ Jiří. Partnerství pro cestovní ruch; Pardubice: První regionální rozvojová, 2006 (brož.)

Město Hradec Králové. Hradec Králové a jeho partnerská města. Město Hradec Králové, 2008

Město Hradec Králové. Municipality Hradec Králové and its partner cities. Město Hradec Králové, 2010

ČERMÁK, Daniel. Aplikace principů partnerství a participace v prostředí malých měst České republiky. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2009

KOTÍKOVÁ, Halina. Nové trendy v nabídce cestovního ruchu, Grada 2013 J

AKUBÍKOVÁ, Dagmar. Marketing v cestovním ruchu. Grada 2012

PALATKOVÁ, Monika. Marketingový management destinace. Grada 2011 Kolektiv. Marketing XXL, DonauMedia 2010

Podpis studenta:

Datum:

Podpis vedoucího práce:

Datum: